

Na podlagi 15. člena Statuta Občine Šentjur pri Celju (Uradni list RS, št. 40/99, 1/02, 84/06, 26/07) je Občinski svet Občine Šentjur na svoji 17. redni seji, dne 29. januarja 2009 sprejel

PROGRAM RAZVOJA KMETIJSTVA IN PODEŽELJA OBČINE ŠENTJUR 2009 - 2013

**Program razvoja kmetijstva in podeželja
občine Šentjur 2009 - 2013**

Naročnik dokumenta: Občina Šentjur

Pripravljalec dokumenta: Razvojna agencija Kozjansko

Šentjur, januar 2009

KAZALO

1. UVOD	3
2. ANALIZA STANJA	5
2.1 SPLOŠNI PODATKI	5
2.2 ZNAČILNOSTI OBMOČJA	6
2.2.1 Infrastruktura	6
2.2.2 Trg dela	6
2.2.3 Izobrazba	9
2.2.4 Demografska gibanja	11
2.3 STRUKTURNE DANOSTI OBMOČJA	12
2.4 KMETIJSTVO	14
2.4.1 Kmetijske površine ter struktura kmetijstva	14
2.4.2 Živinoreja	16
2.4.3 Poljedelstvo	17
2.4.4 Vinogradništvo, sadjarstvo	18
2.4.5 Starostna in izobrazbena struktura kmečkega prebivalstva	18
2.4.6 Organiziranost na področju kmetijstva.....	20
2.4.7 Dopolnilne dejavnosti	21
2.4.8 Društvena dejavnost	22
2.5 GOZDARSTVO	23
2.6 FINANČNE SPODBUDE OBČINE ŠENTJUR NA PODROČJU RAZVOJA KMETIJSTVA IN PODEŽELJA	25
2.7 SWOT ANALIZA	27
3. STRATEŠKI DEL	29
3.1 RAZVOJNI PROGRAMI IN UKREPI	30
PROGRAM 1: IZBOLJŠANJE KONKURENČNOSTI	30
PROGRAM 2: KAKOVOST ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU	34
PROGRAM 3: RAZVOJ EKOLOŠKEGA KMETOVANJA	36
PROGRAM 4: RAZVOJ PODJETNIŠTVA NA PODEŽELJU	37
PROGRAM 5: RAZVOJ SODELOVANJA	39
4. KAZALO TABEL	42
5. VIRI	43

1. UVOD

Vloga kmetijstva v Sloveniji je ostala enako pomembna tudi po vstopu v EU. Pojavila pa se je pomembna novost, in sicer, potrebno je bilo vso zakonodajo in dokumente prilagoditi evropski zakonodaji ter tako postati del skupnega trga, skupne kmetijske politike. V novem programskem obdobju 2007–2013 so v ospredju tudi druge prioritete, vezane na naraščajočo okoljsko osveščenost ter aktivnejšo politiko zaposlovanja na podeželju, kar pomeni veliko spremembo predvsem za podeželsko prebivalstvo, t.j. za kmete, ki so bili do zdaj vajeni popolnoma drugačnega pristopa pri pridobivanju pomoči in nepovratnih sredstev.

V programskem obdobju 2007-2013 bo koriščenje sredstev, namenjenih kmetijstvu in podeželju iz Evropskega sklada za razvoj podeželja (ESRP), potekalo po 4 prednostnih oseh: 1. os – Konkurenčnost kmetijstva in gozdarstva, 2. os – izboljšanje okolja in podeželja, 3. os – kakovost življenja in diverzifikacija ter 4. os Leader – ki zajema cilje vseh treh prednostnih osi.

Shema 1: Prioritete podpor v okviru ESRP v programskem obdobju 2007-2013

Vir: Evropska komisija (2005); MKGP (2008)

Procesu sprememb sledimo tudi v Občini Šentjur z usklajevanjem razvojnih dokumentov in zastavljanjem prioritet, skladnih z državnimi in regionalnimi razvojnimi usmeritvami.

V nadaljevanju dokumenta je naprej podan pregled stanja v občini, ki je izdelan na osnovi podatkov uradnih statističnih virov ter podatkov in ocen strokovnih služb Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje – izpostava Šentjur, Zavoda za gozdove Slovenije OE Celje – krajevna enota Šentjur in strokovnih sodelavcev Oddelka za gospodarske dejavnosti Občine Šentjur ter organizatorjev odkupa na območju Občine Šentjur (Kmetijska zadruga Šentjur in Meja Šentjur).

Sledi strateški del, kjer so opredeljene razvojne prioritete, cilji ter programi za doseganje le-teh. Kljub spremembam na različnih področjih (zakonodaja, postopki, trendi ...) ostaja kmetijstvo na območju Občine Šentjur še vedno zelo pomembna panoga, ki daje delovna mesta in s tem možnost ustvarjanja dohodka precejšnjemu številu prebivalstva.

Nadaljnji razvoj kmetijstva, v povezavi z ostalimi panogami (turizem, dopolnilne dejavnosti ...), bo potrebno zagotavljati tudi v prihodnje za ohranitev in spodbujanje celovitega in trajnostnega razvoja celotnega območja občine ter povečevanja njene konkurenčnosti.

2. ANALIZA STANJA

2.1. SPLOŠNI PODATKI

Občina Šentjur, ena izmed večjih slovenskih občin, skupaj z občinami Dobje, Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Rogatec, Podčetrtek in Kozje sestavlja partnerstvo Kozjansko z Obsoteljem, ki sodi med **manj razvita območja** Savinjske regije. Ta del regije se namreč bolj kot preostali sooča z razvojnimi težavami zaradi nezadostne podjetniške aktivnosti, slabše izobražene delovne sile, odhajanja mladih izobraženih kadrov z območja ter visokega deleža kmetijskega prebivalstva.

Zahodni in severni del Občine Šentjur spada v Celjsko kotlino, na severu meji na Konjiško goro, na jugu na pogorje Bohor, medtem ko jugovzhodni del spada v območje Kozjanskega.

Središče občine je mesto Šentjur, ki je poselitveno, zaposlitveno in upravno središče občine. Nahaja se sredi Voglajnskega gričevja v razširjeni dolini reke Voglajne. Od Celja je Šentjur oddaljen le 11 km ter 4 km od priključka na avtocesto v Dramljah.

Območje Občine Šentjur se razteza na **222,3 km²** (1,1% celotne slovenske površine ter 9,3 % površine Savinjske regije), kjer živi **18.838 prebivalcev** (0,9 % prebivalstva Slovenije ter 7,2 % Savinjske regije), v 108 naseljih (povprečna gostota naselitve znaša 83 prebivalcev/km², kar predstavlja 85 % slovenskega povprečja ter 78 % regijskega) ter v 13 krajevnih skupnostih (Blagovna, Dolga Gora, Dramlje, Grobelno, Kalobje, Loka pri Žusmu, Planina pri Sevnici, Ponikva, Prevorje, Slivnica pri Celju, Šentjur mesto, Šentjur – Rifnik, Vrbno - Podgrad).

Tabela 1: Osnovni statistični podatki

Občina	Velikost (km ²)	Število naselij	Število prebivalcev (Popis 2002)	Število prebivalcev (2007)
Šentjur	222,3	108	18.470	18.838

Vir: SURS, Letopis 2007, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002.

Naseljevanje na območju Občine Šentjur se je pričelo že v mlajši kameni dobi, medtem ko se v pisnih virih prvič omenja leta 1340.

Celotno območje Občine Šentjur je **pretežno podeželsko**, z relativno dobro ohranjenim okoljem, glede na to, da v bližini ni večjih industrijskih središč, kar daje pogoje za nadaljnji razvoj kmetijstva, t.j. okolju prijaznega kmetovanja (ekološko kmetovanje) in za razvoj podjetništva na podeželju (dopolnilne dejavnosti) ter specializirane ponudbe, s čimer bo postalo območje konkurenčnejše ter bolj prepoznavno.

2.2. ZNAČILNOSTI OBMOČJA (infrastruktura, trg dela, izobrazba, gibanje prebivalstva)

2.2.1 Infrastruktura

Infrastrukturna opremljenost območja Občine Šentjur je dokaj zadovoljiva, predvsem v **prometno** (urejanje cest) **in komunalno infrastrukturo** (ureditev kanalizacijskih ter vodovodnih sistemov) se v zadnjih letih **veliko vlaga**. S ciljem vzpostavitve celostnega urejanja odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda na povodju reke Savinje je Občina Šentjur pristopila, ob sodelovanju s še dvajsetimi občinami povodja Savinje, k pripravi in izvajanju večjega projekta, ki za Občino Šentjur vključuje izgradnjo kanalizacijskega sistema ter izgradnjo centralne čistilne naprave, in sicer do sredine leta 2009.

Povečuje se tudi **razvoj informacijsko-komunikacijske infrastrukture** (uvajanje širokopasovnega dostopa do interneta, postavljanje e-točk), s ciljem povečati dostopnost do teh storitev za podeželsko prebivalstvo ter prispevati k izboljšanju kvalitete bivanja.

Ustrezna infrastrukturna opremljenost prispeva k ugodnim pogojem za razvoj različnih dejavnosti, kar je pomembno tudi z vidika razvoja pretežno kmetijskih območij, na katerih obstaja nevarnost opuščanja in odseljevanja prebivalstva zaradi ugodnejših pogojev bivanja (večje možnosti pridobitve zaposlitve, stanovanja, dostop do ostalih storitev, kvalitetnejša infrastruktura ...), ki jih zagotavljajo mestna središča.

Pomembno je tudi načrtno prostorsko načrtovanje z namenom optimalnega razvoja kmetijstva, ki mora upoštevati razvojni potencial profesionalnih kmetijskih gospodarstev, katerih širjenje je pogoj za krepitev njihove konkurenčne sposobnosti in tudi ohranjanja delovnih mest.

2.2.2. Trg dela

V preteklosti so bile na območju Občine Šentjur ter Obsotelja in Kozjanskega **močno zastopane obutvena, tekstilna in usnjarska dejavnost**, ki pa se niso uspele pravočasno posodobiti ter slediti razvojnim trendom, zaradi česar so se pričeli stečaji teh podjetij in posledično velika odpuščanja ter nezaposlenost, predvsem **žensk**, katerih **delež brezposelnih** predstavlja kar **58,9 %** (tabela 2) in presega slovensko povprečje, ki znaša 54,4 %.

Tabela 2: Število registrirano brezposelnih oseb, 2007

	Število brezposelnih	
	Vsi	Ženske
Šentjur	744	431
Delež (%)	100	57,9
Slovenija	68.411	36.704
Delež (%)	100	53,7

Vir: Zavod za zaposlovanje, mesečne informacije za december 2007.

Pretežni del **aktivnega prebivalstva**, kot je razvidno iz tabele 3, je **zaposlenega v storitvenih dejavnostih** (kar 49,87 %), kar je podobno razmerju na slovenski ravni (52,73 % v storitvenih dejavnostih).

Za spodbuditev nadaljnjega razvoja teh dejavnosti izven večjih mestnih središč je potrebna najprej ustrezna infrastrukturna opremljenost. Potencialni investitorji bodo zainteresirani za selitev na obrobja, če jim bodo zagotovljeni ustrezni ter ugodni pogoji.

Kljub prevladujočemu podeželskemu območju je delovno aktivnega prebivalstva **v kmetijski dejavnosti le 6,57 %**, kar je sicer nad slovenskim povprečjem in kaže na velik pomen kmetijstva za območje, kljub temu pa kaže na manjši delež zaposlovanja v samem kmetijstvu, ki ima še vedno negativen prizvok, zaradi tega pa so premalo poznane možnosti, ki jih omogoča.

Tabela 3: Delovno aktivno prebivalstvo po dejavnosti

	Skupaj	Kmetijske	Nekmetijske	Storitvene	Neznano
Šentjur	7.281	478	2.936	3.631	236
Delež (%)	100	6,57	40,32	49,87	3,24
Slovenija	818.304	32.649	311.180	431.494	42.981
Delež (%)	100	3,99	38,03	52,73	5,25

Vir: SURS, Popis 2002, velja za 1. 1. 2007.

Na prevladujoč storitveni sektor kaže tudi število poslovnih subjektov po področjih (tabele 4, 4a in 4b), katerih razmerje je podobno kot na ravni Slovenije, in sicer **prevladujejo javne, skupne in osebne storitve** (21,71 %), sledi trgovina in popravilo motornih vozil (15,98 %), predelovalne dejavnosti s 14,70 % ter gradbeništvo (13,42 %), medtem ko na področju kmetijstva, lova in gozdarstva deluje le manjši delež subjektov (le 2,74 %).

Kljub manjšemu številu subjektov, predstavlja kmetijstvo **pomembno gospodarsko panogo na območju**, ki je pretežno podeželsko, saj zagotavlja še vedno veliko število delovnih mest in ga je potrebno pri nadaljnjem razvoju upoštevati ter spodbujati ustvarjanje novih/dodatnih dejavnosti in delovnih mest, vezanih na kmetijstvo ter razvoj podeželja.

Tabela 4: Število poslovnih subjektov po področjih SKD na dan 31.3.2007

	Skupaj	Kmetij- stvo, lov, gozdar- stvo	Ribištvo	Rudar- stvo	Prede- lovalne dejav- nosti	Oskrba z elektr., plinom, vodo	Gradbe- ništvo
Šentjur	1.170	32	3	2	172	1	157
Delež (%)	100	2,74	0,26	0,17	14,70	0,09	13,42
Slovenija	162.823	3.177	220	141	19.191	491	19.521
Delež (%)	100	1,95	0,14	0,09	11,79	0,30	11,99

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije, Zadnje poročilo I. 2007.

Tabela 4a: Število poslovnih subjektov po področjih SKD na dan 31.3.2007

	Trgovina, popravilo motornih vozil	Gostin- stvo	Promet, Skladiš- čenje, zveze	Finančno posredni- štvo	Nepremi- čnine, najem, poslovne storitve	Javna uprava, obramba, socialno zavarovanje
Šentjur	187	47	111	6	125	30
Delež (%)	15,98	4,02	9,49	0,51	10,68	2,56
Slovenija	25.606	9.345	9.736	1.663	28.663	2.931
Delež (%)	15,73	5,74	5,98	1,02	17,60	1,80

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije, Zadnje poročilo I. 2007.

Tabela 4b: Število poslovnih subjektov po področjih SKD na dan 31.3.2007

	Izobraže- vanje	Zdrav- stvo, socialno varstvo	Javne, skupne in osebne storitve
Šentjur	14	29	254
Delež (%)	1,20	2,48	21,71
Slovenija	2.314	4.226	35.592
Delež (%)	1,42	2,60	21,86

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije, Zadnje poročilo I. 2007.

Dolgotrajna brezposelnost (tabela 5), ki znaša kar 54,5 % in je višja kot na nacionalni ravni (50,8 %), predstavlja velik problem, visok delež iskalcev prve zaposlitve (20,3 %) ter starih do 26 let (18,7 %) pa kaže na **pomanjkanje delovnih mest za mlade**, ki je eden izmed razlogov njihovega odseljevanja z območja, s čimer le to izgublja kakovosten kader.

Tabela 5: Značilne skupine registrirano brezposelnih oseb, 2007

	Skupaj	Ženske	Iščejo prvo zaposli- tev	Stari do 26 let	Trajno presež- ni delavci in stečaj- niki	Dolgo- trajno brez- poselni	Stari 40-50 let	Stari nad 50 let	Invalidi
Šentjur	770	431	156	144	152	420	197	216	94
Delež (%)	100	55,9	20,3	18,7	19,7	54,5	25,6	28,1	12,2
Slovenija	68.411	36.704	13.329	11.223	14.904	34.738	16.287	22.303	10.346
Delež (%)	100	53,7	19,5	16,4	21,2	50,8	23,8	32,6	15,1

Vir: Zavod za zaposlovanje, mesečne informacije za december 2007.

Na razvojni zaostanek občine kaže tudi **bruto dodana vrednost gospodarskih družb na zaposlenega**, ki znaša le 77,38 % slovenskega povprečja (tabela 6), zato bo potrebno v prihodnje težiti k prestrukturiranju proizvodnje ter oblikovanju in uvajanju programov z višjo dodano vrednostjo (priložnost v uvajanju in razvijanju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, temelječih na specifični, visoko kvalitetni ponudbi).

Tabela 6: Bruto dodana vrednost gospodarskih družb na zaposlenega (2002-2004)

	Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)		
	2002	2003	2004
Šentjur	16.654,15	19.003,51	21.553,16
Slovenija	23.318,31	25.580,04	27.854,28

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije, 2005.

2.2.3. Izobrazba

Izobrazbena struktura na območju Občine Šentjur je slaba, saj je pod slovenskih povprečjem (tabeli 7 in 7a) in bo potrebno na tem področju še veliko narediti, ker bo le tako mogoče pripravljati in izvajati razvojne aktivnosti na vseh področjih.

Ustrezno usposobljeni in izobraženi posamezniki namreč prepoznajo potrebe in razvojne priložnosti območja, jih znajo pravilno umestiti v projektne aktivnosti ter prispevati k njihovi realizaciji. Vendar ni dovolj zgolj ustrezno izobražen kader, le temu je potrebno zagotoviti ustrezne pogoje, predvsem delovna mesta, na katerih bodo imeli priložnost uporabiti svoje znanje ter poleg zagotavljanja lastne eksistence tudi prispevati k razvoju območja.

Tabela 7: Prebivalstvo, staro 15 let ali več, po izobrazbi

	Skupaj	Izobrazba					
		Brez izobrazbe	Nepopolna osnovna	Osnovna	Srednja		
					Skupaj	Nižja in srednja poklicna	Strokovna in splošna
Šentjur	15.469	146	1.095	4.957	7.961	4.340	3.621
Delež (%)	100	0,94	7,08	32,04	51,46	28,06	23,41
Slovenija	1.663.869	11.337	104.219	433.910	899.341	452.292	447.049
Delež (%)	100	0,68	6,26	26,08	54,05	27,18	26,87

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Popis 2002, velja za 1.1.2007.

Tabela 7a: Prebivalstvo, staro 15 let ali več, po izobrazbi

	Izobrazba		
	Višja	Visoka	
		Dodiplomska	Podiplomska
Šentjur	614	647	49
Delež (%)	3,97	4,18	0,32
Slovenija	84.044	114.630	16.388
Delež (%)	5,05	6,89	0,98

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Popis 2002, velja za 1.1.2007.

Slaba izobrazba se posledično odraža v slabše plačanih delovnih mestih, strošek dela na zaposlenega je sicer za gospodarske družbe nizek, vendar pa imajo gospodarske družbe s tem slabši kadrovski potencial, ne sledijo ali težje sledijo razvoju ter si s tem zapirajo možnosti na trgu.

Povprečna mesečna bruto plača, ki je v letu 2007 znašala 1.120,07 EUR, je dosegla le 83,41 % povprečne mesečne bruto plače na ravni Slovenije (tabela 8), nizka je tudi ekonomska moč, ki pa se le počasi povečuje. Posledica nizkih plač je nižji standard prebivalstva, ki se zopet odraža v razvitosti območja, ki je slabša, zaradi tega manj privlačna za investitorje ter prebivalstvo, ki odhaja drugam, tako zaradi zagotovitve ustreznih delovnih mest kot večje kakovosti bivanja.

Tabela 8: Povprečna mesečna plača, 2004-2007

	Povprečna mesečna bruto plača (december), EUR			
	2004	2005	2006	2007
Šentjur	992,89	1.000,45	1.045,70	1.120,07
Slovenija	1.202,22	1.212,26	1.261,09	1.342,80

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2008.

Kljub želji in aktivnostim v smeri ustvarjanja delovnih mest ter na ta način zadržanja kadra, vsi ne morejo dobiti zaposlitve na območju, problem je še zlasti za tiste brez oz. z nižjo izobrazbo in je zato potrebno aktivnosti in ukrepe izvajati v smeri zagotavljanja ostalih, podpornih pogojev, t.j. spodbujati izobraževanje ter zagotoviti **ustrezne bivalne pogoje** ter **razvijati različne družbene dejavnosti**, ki bodo privabile prebivalstvo, ki sicer ne dela na območju, da tukaj ostaja, si ustvari dom ter se tudi na takšen način aktivno vključuje v dogajanje in razvoj na območju.

Predvsem **mlade** bi bilo potrebno **bolj motivirati**, jih spodbujati, usmerjati pri izobraževanju (poklicno usmerjanje, deficitarni poklici) ter jim predstaviti priložnosti, ki jih ponuja kmetijstvo in podeželje za ustvarjanje delovnih mest in dohodka. Še vedno je namreč močno prisoten negativen prizvok kmetijske dejavnosti ter zgolj tradicionalni vidik opravljanja dejavnosti, brez številnih dodatnih možnosti, ki jih omogoča. To vlogo bi morale aktivneje opravljati tako izobraževalne institucije na območju občine kot tudi ostale, razvojno naravnane organizacije. Krepiti bo potrebno podjetniško klimo in spodbujati mlade, ki še ne razmišljajo v zadostni meri o tem, da bi si sami ustvarili delovno mesto.

Vlogo spodbujevalca ustvarjanja delovnih mest na podeželju opravlja Šolski center Sentjur s svojimi izobraževalnimi programi, in sicer s programom nižje poklicnega izobraževanja (pomočnik v biotehnik in oskrbi), programi srednjega poklicnega izobraževanja (pek, slaščičar, živilsko-prehranski tehnik, mehanik kmetijskih in delovnih strojev), višješolskega študijskega programa (živilstvo in prehrana, gostinstvo in turizem, upravljanje podeželja in krajine). Izvajajo tudi različne tečaje za nosilce turistične dejavnosti, izobraževanja za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij ter ostalih znanj, ki so potrebna za opravljanje del na kmečkem gospodarstvu.

Vloga Šolskega centra Šentjur je vse bolj pomembna tudi pri prenosu aplikativnih znanj v okolje. Z svojimi aktivnostmi bo Šolski center tako skrbel za razvoj novih znanj, novih tehnik dela, novih kultur in uporabo le teh v vsakdanjem življenju oziroma delu v čim širšem obsegu.

2.2.4. Demografska gibanja

Opaziti je **trend priseljevanja** na območje Občine Šentjur, saj je selitveni prirast v obdobju 2003-2006 vseskozi pozitiven, v letu 2006 znaša 132 (tabela 9), kar kaže na povečevanje privlačnosti območja ter na obstoj ugodnih gospodarskih in socialnih razmer. Poleg tega se prebivalstvo vedno bolj zaveda prednosti, ki jih prinaša še ohranjeno, neokrnjeno podeželsko okolje in si prizadeva z različnimi aktivnostmi, da bi ga takšnega ohranilo, s tem pa zagotoviti njegov nadaljnji razvoj. Zato je pomembno sodelovanje celotnega lokalnega okolja pri opredeljevanju ter realizaciji nadaljnjih razvojnih aktivnosti.

Tabela 9: Selitveno gibanje prebivalstva v obdobju 2003-2006

	Priseljeni			Odseljeni			Selitveni prirast
	Skupaj	Iz drugih občin Slovenije	Iz tujine	Skupaj	V druge občine Slovenije	V tujino	
2006							
Šentjur	394	265	129	262	163	99	132
Delež (%)	100	67,26	32,74	100	62,21	37,79	
2005							
Šentjur	337	223	114	259	184	75	78
Delež (%)	100	66,17	33,83	100			
2004							
Šentjur	250	150	100	237	148	89	13
Delež (%)	100	60,00	40,00	100	62,45	37,55	
2003							
Šentjur	247	168	79	227	182	45	20
Delež (%)	100	68,02	31,98	100	80,18	19,82	

Vir: SURS, Statistični letopis 2007.

Kljub povečanemu priseljevanju je **naravni prirast**, podobno kot na ravni Slovenije, **negativen** in znaša -6 (tabela 10). Eden izmed razlogov je zagotovo podaljšanje časa izobraževanja ter pozna prva zaposlitev, zaradi česar se pari, ki si želijo najprej zagotoviti ugoden položaj, pozno odločajo za družino. Vendar se lahko v prihodnosti pričakuje povečanje števila rojstev, k čemur bodo prispevali spodbujevalni ukrepi (pomoč mladim družinam, brezplačni vrtec za drugega otroka ...).

Tabela 10: Naravno gibanje št. prebivalstva od leta 1997-2006 – skupaj

	Naravni prirast - skupaj									
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Šentjur	-33	-24	10	-8	-15	-32	-28	2	-12	-6
Slovenija	-763	-1.183	-1.352	-408	-1.031	-1.200	-2.130	-562	-668	-752

Vir: SURS, SI-Stat podatkovni portal, Centralni register prebivalstva.

Kljub nizki gospodarski razvitosti, privlačnost podeželskih območij z vidika bivanja in dela narašča, zato bo nadaljnje vlaganje v razvoj infrastrukture, urejanje pravnih podlag ter zagotavljanje ustreznih pogojev za bivanje in delo, prispevalo k ohranjanju in povečevanju poseljenosti, ustvarjanju dodatnih delovnih mest ter trajnostnemu razvoju območja, s čimer se bo krepila gospodarska moč in razvitost območja.

2.3 STRUKTURNE DANOSTI OBMOČJA

Kljub **ohranjeni krajini, biotski pestrosti** ter **bogati kulturni dediščini** ima območje tudi nekaj slabosti, predvsem na področju **odvajanja in čiščenja odpadnih voda**, ločenega zbiranja odpadkov, **sanacije črnih odlagališč**, kvalitetnega varovanja virov pitne vode in podtalnice, sonaravnega gospodarjenja z vodami ter varovanja pred poplavami.

K reševanju teh težav bi morali na območju pristopiti odločno in povezano, le tako je namreč možno aktivno prispevati k zagotavljanju trajnostnega in celovitega razvoja tudi na podeželju in v kmetijstvu ter ohraniti neokrnjenost in bogato okolje še za prihodnje rodove.

Na področju **odpadkov**, katerih **količina narašča** (tabela 11), je potrebno urediti ustrezno ravnanje z odpadki, osveščati ter spodbujati prebivalstvo k večji vključenosti v ločeno zbiranje ter odvoz odpadkov (trenutna vključenost gospodinjstev v odvoz odpadkov je le 54 %, tabela 12), sanirati bo potrebno črna odlagališča, ki poleg negativnega vpliva na okolje in posledično zdravje, kazijo sam videz krajine.

Tabela 11: Količine odpadkov zbrane z javnim odvozom (v tonah), 2002-2006

Količine zbranih odpadkov (t)	2002	2003	2004	2005	2006
Šentjur	3.498	3.705	6.358	4.314	4.562
Slovenija	756.846	785.952	788.601	797.721	831.578

Vir: SURS, SI-Stat podatkovni portal.

Tabela 12: Vključenost gospodinjstev v odvoz odpadkov po KS, 2007

KS	Število vseh hiš	Število vključenih hiš	% vključenosti
Šentjur mesto	963	809	84
Šentjur Rifnik	673	395	59
Blagovna	432	351	81

Dramlje	888	324	36
Loka pri Žusmu	281	140	50
Planina	579	328	57
Ponikva	694	328	47
Dolga Gora	90	42	47
Prevorje	288	116	40
Slivnica	651	270	41
Kalobje	264	72	27
Vrbno-Podgrad	180	118	66
Grobelno	292	117	40
Skupaj	6275	3410	54

Vir: Javne naprave Celje, stanje na dan 31.12.2007.

Za območje občine je poleg **ohranjene krajine** značilna **pestra geološka zgradba, zmerno celinsko podnebje** ter **gosto rečno omrežje**, ki daje ugodne pogoje za razvoj dopolnilnih dejavnosti, turizma ter za preusmeritev v kmetijstvo. S spodbujanjem celovitega in trajnostnega razvoja na podeželju se bo prispevalo k preprečevanju zaraščanja kmetijskih površin, ustvarjanju dodatnih delovnih mest, večji privlačnosti območja, kar bo pritegnilo poleg obiskovalcev tudi potencialne investitorje.

Prednost območja predstavlja tudi območje **Natura 2000** (tabela 13) ter **ekološko pomembna območja**, tako z vidika ohranjanja krajine kot priložnosti, ki jih daje za razvoj novih, dodatnih dejavnosti (učne poti, delavnice ...) ter s tem obogatitev obstoječe ponudbe.

Tabela 13: Območje Natura 2000

	Površina (km²)	Površina Natura 2000 (km²)	Delež (%)	Ekološko pomembna območja (km²)	Delež (%)
Šentjur	222,3	17,8	8,01	21,6	9,72
Slovenija	20.273	7.200	35,52		

Vir: <http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=45>, citirano dne 19.12.2007.

Obstoječe naravne vrednote, ki jih je možno vključiti v turistično ponudbo ter prispevati k večji prepoznavnosti, so predvsem sledeče: rastišče velikonočnice (Boletina), rastišča navadne jarice (Veliki Javornik, Veliki Koprivnik, Bohor), vodni orešek (ribniki na Blagovni), rastišče blagajevega volčina (Koprivnik), jama (Doropolje), pečine (Šentvid, Resevna), soteski (Sevnična, Kozarica) ter osameli kras (Ponikva).

2.4 KMETIJSTVO

2.4.1 Kmetijske površine ter struktura kmetijstva

Kmetijstvo v Občini Šentjur, ki predstavlja zelo pomembno vlogo in pretežni del gospodarstva, je **v fazi prestrukturiranja** zaradi razvojnih trendov in smernic, ki jim je potrebno slediti tudi na področju kmetijstva.

Tabela 14: Površina območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost

Občina Šentjur	Velikost V ha	Število naselij	Število prebivalcev (Popis 2002)	Število prebivalcev (2007)
Celotno območje	22.230	108	18.470	18.838
Hribovsko gorsko območje	17.379	30	5.966	6.082
Območje s posebnimi omejitvami	3.216	14	6.135	6.065
Delež	92 %	44	65,5%	64,5%

Vir: SURS, Letopis 2007, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002, Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013, MKGP 2007,

Kar 92% vseh površin Občine Šentjur spada v hribovsko gorsko območje in območje s posebnimi omejitvami. V to območje spada 44 naselij, skupaj s 12.147 prebivalci.

V skladu z Evropsko zakonodajo so hribovska in gorska območja tista območja, za katere je značilna precejšnja omejenost možnosti uporabe zemljišč in uporaba dražje specialne mehanizacije. Zaradi višje nadmorske višine je skrajšana vegetacijska doba. V kombinaciji s strmimi nagibi je v hribovsko gorskih območjih omejena uporaba standardne mehanizacije in zožena možnost izbire primernih rastlin.

Območja s posebnimi omejitvami so geografsko enotna območja, kjer je potrebno nadaljevati s kmetovanjem z namenom ohranjanja okolja, vzdrževanja podeželja in varstva turističnega potenciala območja. Te naravne omejitve so posebnost, ki v veliki meri otežujejo ali omejujejo kmetijsko pridelavo na teh območjih. V Sloveniji so določene naslednje posebne omejitve: pogoste poplave, močan severni veter (burja), Ljubljansko barje, Kras in erozijsko gričevje v osrednjem in vzhodnem delu Slovenije, kamor spadajo območja Občine Šentjur.

V občini je registriranih 1.568 kmetijskih gospodarstev, na katerih ima delo 5.755 prebivalcev (sem so zajeti družinski člani, ki tudi občasno pomagajo pri opravilih) oziroma kar 31% prebivalstva.

V primerjavi z vsemi zemljišči v uporabi predstavljajo **kmetijske površine več kot polovico vseh površin v uporabi**, kar 57 % (tabela 14 a). Od tega obsegajo **travniki in pašniki**, ki so osnova živinoreji 72,04 %, sledijo njive in vrtovi s 23,86 %, nekaj pa je še kmečkih sadovnjakov (2,06 %), vinogradov, predvsem na prisojnih legah (1,72 %) ter intenzivnih sadovnjakov (le 0,32 %).

Tabela 14 a: Raba kmetijskih zemljišč na območju občine Šentjur (ha)

	Vsa zemljišča v uporabi	Vsa kmet. zemljišča v uporabi	Njive in vrtovi	Travniki in pašniki	Kmečki sadovnjaki	Intenzivni sadovnjaki	Vinogradi
Šentjur	13.724	7.833	1.869	5.643	161	25	135
Delež (%)		100	23,86	72,04	2,06	0,32	1,72
Slovenija	918.908	456.215	150.178	280.829	7.813	3.608	13.786
Delež (%)		100	32,92	61,56	1,71	0,79	3,02

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev 2000.

Zaradi majhnosti, tako območja kot posameznih kmetijskih gospodarstev, bo potrebno močnejše spodbujati **povezovanje med posameznimi subjekti** (kmetijski proizvajalci, kmetijsko svetovalne službe, podjetja, Šolski center Šentjur in ostali) **kot tudi z drugimi panogami** (podjetništvo, turizem), saj bo le na tak način možno zagotoviti celovit nadaljnji razvoj, ki bo prispeval k ohranjanju poseljenosti in ohranjanju krajine, ustvarjanju delovnih mest, diverzifikaciji kmetijskih gospodarstev ter spodbujanju podjetništva na podeželju.

Zaradi razkropljenosti zemljišč, ki zaradi tega ne omogočajo učinkovite in lahke obdelave, je potrebno bolj **spodbujati komasacije**, in sicer je potrebno pripraviti **načrt ureditve komasacij** s predlogi, na katerih zemljiščih je k temu možno pristopiti. Na ta način bi se površine posamezne kmetije zaokrožile, kar bi omogočalo lažjo in kvalitetnejšo obdelavo teh površin.

Tabela 15: Družinske kmetije po velikostnih razredih kmetijskih zemljišč v uporabi

	Skupaj	>0-<2	2-<5	5-<10	>=10
Šentjur	1.568	362	584	454	167
Slovenija	86.320	22.997	30.380	22.053	10.890

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev 2000.

Tabela 15a: Družinske kmetije v letu 2000 glede na ekonomsko velikost (ESU)

	Skupaj	pod 2 ESU	2-4 ESU	4-8 ESU	8-16 ESU	nad 16 ESU
Šentjur	1.568	830	439	191	78	30
Slovenija	86.336	40.708	22.673	13.900	6.180	2.875

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev 2000.

ESU – ekonomsko velikost kmetijskega gospodarstva dobimo, če seštejemo zmnožke SGM (standardizirana pokritja) za posamezne pridelke. Standardizirano pokritje je razlika med predvidenimi prihodki in specifičnimi spremenljivimi stroški pridelave na hektar ali na glavo živine. ESU je po zadnjih podatkih Eurostata enaka vrednosti 1200 EUR.

Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev (ESU) je relativno dober pokazatelj kapitalske sposobnosti kmetij za vlaganje in tako vzpostavljanje

konkurenčnosti na trgu. V Občini Šentjur je v letu 2000 dosegalo evropsko povprečje (ESU = 16,8) le 3% oziroma 30 kmetij.

2.4.2. Živinoreja

Delež živinoreje, za katero so na območju najugodnejši pogoji, **narašča**, tudi zaradi opuščanja kmetovanja (obdelovanje njiv in vrtov) na kmetijah ter oddajanja zemljišč za pašo.

Po podatkih KGZ Celje, izpostava Šentjur, se na kmetijskih gospodarstvih v večji meri ne odločajo za nove dejavnosti, temveč ohranjajo že obstoječe. Razlike v primerjavi s preteklimi leti se pojavljajo le v intenzivnosti in obsegu kmetovanja. Prav tako je na območju občine prisotnih po področjih le nekaj večjih kmetij, ki se s posameznim področjem intenzivneje ukvarjajo in o nadaljnjem razvoju te dejavnosti razmišljajo tudi dolgoročno, medtem ko se večina kmetij ukvarja z več različnimi dejavnostmi, brez prevladujoče ter pretežno za lastne potrebe.

Živinoreji (mešani in pašni), ki prevladuje (tabela 16), sledijo mešana rastlinska pridelava skupaj z živinorejo ter samo mešana živinoreja, kar kaže na prevladujočo živinorejsko dejavnost, ki poleg osnovnih produktov (meso, mleko) zagotovo daje možnosti tudi za razvoj dopolnilne dejavnosti (siri, skuta, razni mesni izdelki ...) ter oblikovanje specifične, obogatene domače ponudbe (visoko kvalitetni, lokalno tipični proizvodi), po kateri narašča povpraševanje.

Tabela 16: Kmetije po tipu kmetovanja

	Skupaj	Poljedelstvo	Vrtnarstvo	Trajni nasadi	Pašna živina	Prašiči in perutnina	Mešana rast. pridelava	Mešana živinoreja	Mešana rast. pridelava in živinoreja	Ne-razvrščene kmetije
Šentjur	1.568	10	1	47	556	18	125	584	226	1
Delež	100	0,64	0,06	2,99	35,46	1,15	7,97	37,24	14,41	0,06
Slovenija	86.467	2.819	438	9.920	22.284	2.028	10.975	24.369	13.598	36
Delež	100	3,26	0,51	11,47	25,77	2,35	12,69	28,18	15,73	0,04

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev 2000.

Velik delež pašnikov in travnikov daje ugodne možnosti za prirejo živine, predvsem **govedoreje**, v zadnjem času pa se vedno bolj uveljavlja tudi **konjereja ter ovčjereja**, kar je pomembno zlasti z vidika preprečevanja zaraščanja višjih, težje dostopnih delov in pa tudi z vidika naraščajoče osveščenosti o zdravem življenju ter prehranjevanju.

Z vidika ekološkega kmetovanja ter zdravega prehranjevanja predstavlja potencial zagotovo tudi zajčjereja, za prirejo katere so na območju ugodni pogoji. Potrebno pa je organizirano pristopiti k ureditvi predelave, odkupa ter zagotovitve ustreznih količin.

2.4.3. Poljedelstvo

Vedno bolj prihajajo nazaj v uporabo tudi žitarice (ohranjanje starih vrst žit), zaradi zavedanja pomembnosti zdravega prehranjevanja ter naraščanja cen hrane, kar vpliva na to, da se vedno več kmetij odloča ponovno zasajevati žita ter pridelovati moko doma. Eno izmed priložnosti predstavljajo zagotovo tudi mlini. Na območju občine sta trenutno dva delujoča, kar nekaj jih je še ohranjenih, nekateri pa so potrebni obnove. Vsekakor bi se lahko, poleg mletja moke, uporabljali tudi v turistične namene (prikaz mletja, prikaz tradicionalnih del, jedi, izobraževalne delavnice).

Na območju Občine Šentjur so pogoji za razvoj omenjenih vrst in kmetijstva, vendar se je zaradi majhnosti posameznih pridelovalcev in težjih pogojev potrebno usmeriti v specializirano, visoko kvalitetno ponudbo, ki bo lažje konkurirala večjim ponudnikom ter cenejši, uvoženi, večinoma slabše kvalitetni ponudbi.

Priložnost nadaljnjega razvoja in ustvarjanja dodatnega dohodka daje tako pridelava kot proizvodnja, prijazna naravi in okolju (prim. krompir, stare sorte žit, manj znane vrtnine). Omenjena ponudba bi bila zanimiva za lokalna gostinska in trgovska podjetja ter za individualne kupce, ki sledijo trendu večje osveščenosti o pomembnosti zdravega prehranjevanja in zdravega načina življenja. Neizkoriščene so možnosti pridelave vrtnin s pomočjo izkoriščanja vira termalnega vrelca v Dobrini, vsekakor je to priložnost za uvedbo intenzivne pridelave vrtnin.

Z **razvojem lokalno tipičnih produktov** bi se povečala tudi prepoznavnost območja, ponudniki (manjše kmetije), ki ne morejo konkurirati večjim proizvajalcem, pa bi s tem dobili ugodnejši položaj na trgu.

Priložnost, ki jo območje ponuja, je tudi v ekološkem kmetovanju. Ekoloških pridelovalcev je v Občini Šentjur 44 (tabeli 17 in 17a), vendar bi bilo potrebno prebivalstvo bolj osveščati, informirati o samem ekološkem kmetovanju, jih spodbujati k temu, glede na to, da nimajo možnosti za masovno proizvodnjo, poleg tega pa narašča povpraševanje po zdravi, ekološki prehrani.

Tabela 17: Izvajanje Slovenskega kmetijsko okoljskega programa, 2006

Občina	Število kmetij skupaj	Število kmetij po posameznih ukrepih												
		ERO	KOL	IPS	IVS	IVG	IPL	IVR	EK	TSA	REJ	ETA	KZO	S35
Šentjur	685	1	9	0	7	11	2	2	44	1	557	21	5	367
Delež (%)		0,15	1,31	0	1,02	1,61	0,29	0,29	6,42	0,15	81,31	3,07	0,73	53,58

Vir: KSS Šentjur, leto 2006.

Tabela 17a: Izvajanje Slovenskega kmetijsko okoljskega programa, 2006

Občina	Število kmetij skupaj			
		S50	ZEL	PAS
Šentjur	685	132	2	21
Delež (%)		19,27	0,29	3,07

Vir: KSS Šentjur, leto 2006.

Legenda ukrepov SKOP	
ERO: zmanjšanje erozije v sadjarstvu in vinogradništvu	REJ: sonaravna reja domačih živali
KOL: ohranjanje kolobarja	ETA: ohranjanje ekstenzivnega travinja
IPS: integrirano sadjarstvo	KZO: ohranjanje obdelane in poseljene krajine na zavarovanih območjih
IVG: integrirano vinogradništvo	S35: košnja strmih travnikov z nagibom 35 – 50%
IPL: integrirano poljedelstvo	S50: košnja strmih travnikov z nagibom nad 50%
IVR: integrirano vrtnarstvo	ZEL: ozelenitev njivskih površin
EK: ekološko kmetovanje	PAS: reja avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali
TSA: travniški sadovnjaki	

Ekološkemu kmetovanju daje podporo (S)KOP z različnimi ukrepi za spodbujanje okolju in živalim prijaznejšega kmetovanja. Ekološkim pridelovalcem so v podporo združenja in društva, kar jim poleg izmenjavanja uporabnih informacij ter izkušenj omogoča uporabo skupne blagovne znamke **Biodar**. Vendar pa je po podatkih KGZS - KGZ Celje, izpostava Šentjur, v zadnjem času opaziti izstopanje iz omenjenega programa, predvsem zaradi strogih pogojev, ki jih posamezne kmetije težko izpolnjujejo.

Občina Šentjur je v letu 2007 sprejela Izjavo o območju brez gensko spremenjenih organizmov in se tako pridružila vseevropski akciji »Brez GSO«. Cilj akcije je ohraniti območje brez GSO ter preprečiti nezaželene učinke na okolje, zdravje in socialno-ekonomske posledice.

2.4.4. Vinogradništvo, sadjarstvo

Na območju je kar nekaj **vinogradov**, ki so z vidika nadaljnega razvoja prav tako pomembni (ponudba ob vinsko turističnih cestah), opaziti pa je dvig kvalitete vin. Prispevek k dvigu kvalitete dajejo vinogradniška društva, ki organizirajo različna usposabljanja in izobraževanja za člane ter na ta način prispevajo k večji strokovnosti in usposobljenosti vinogradnikov.

Ohranjenih je še nekaj **sadovnjakov**, pomembni so predvsem travniški, za ohranjanje avtohtonih sadnih vrst drevja, nadalje posamezniki zasajajo novo sadno drevje, na območju je prav tako večji obrat, ki intenzivno prideluje jabolka in razpolaga z zadostnimi kapacitetami za shranjevanje jabolok.

2.4.5. Starostna in izobrazbena struktura kmečkega prebivalstva

Trenutno stanje na področju kmetijstva je dokaj slabo tudi zaradi **velikega deleža starejšega prebivalstva**, ki samo ne zmore obdelovati površin, medtem ko pretežni del mladih odhaja v mestna središča, ker v kmetijstvu ne vidijo priložnosti zase ter ustreznega delovnega mesta, ki bi jim omogočilo kvalitetno življenje. Na kmetijskih gospodarstvih je kar 28,13 % gospodarjev, starejših od 64 let (podobno kot na ravni Slovenije), medtem ko je gospodarjev, mlajših od 35 let le 6,51 % (tabela 18).

Tabela 18: Starostna struktura gospodarjev v letu 2000

	Skupaj	< 35 let	35-44 let	45-54 let	55-64 let	> 64 let
Šentjur (Gosp.)	1.568	102	261	380	384	441
Delež (%)	100	6,51	16,65	24,23	24,49	28,13
PDM	938	62	151	242	282	202
Delež (%)	100	6,61	16,1	25,80	30,1	21,5
Slovenija (Gosp.)	86.336	4.487	13.222	19.979	20.942	27.706
Delež (%)	100	5,20	15,31	23,14	24,26	32,09
PDM	44.690	2.449	7.164	10.881	13.235	10.962
Delež (%)	100	5,48	16,03	24,35	29,62	24,53

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev 2000.

Vendar je na področju starostne strukture opaziti postopno izboljševanje stanja, k čemur zagotovo prispevajo razpisi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki spodbujajo upokojevanje starejših gospodarjev ter prenos na mlajše. Kljub temu pa brez zagotovitve ustreznih zaposlovalnih in bivalnih pogojev na podeželju ter **spodbujanja mladih** po ustvarjanju delovnih mest na podeželju, obstaja nevarnost prevelikega praznjenja območja, opuščanja kmetij, slabšanja starostne strukture, zaraščanja krajine ter slabšega gospodarskega razvoja.

Slaba je **izobrazbena struktura gospodarjev** (tabela 19), več kot polovica (57,08 %) jih ima le osnovnošolsko izobrazbo, kar 8,74 % jih je brez izobrazbe, kar poleg neinformiranosti ter funkcionalne nepismenosti onemogoča sledenje razvojnim trendom ter izkoriščanje priložnosti, ki jim dajejo različni razpisi.

Tabela 19: Družinske kmetije po šolski izobrazbi gospodarjev

	Skupaj	Brez izobrazbe, nepopolna osn. šolska izobrazba	Osnovno-šolska izobrazba	Poklicna izobrazba	Srednje-šolska izobrazba	Višja, visoka, strokovna, univerzitetna ali podiplomska izobrazba
Šentjur	1.568	137	895	370	137	29
Delež (%)	100	8,74	57,08	23,60	8,74	1,85
PDM	938	78	571	208	71	9
Delež (%)	100	8,32	60,87	22,17	7,60	0,96

Slovenija	86.336	9.717	40.698	22.448	10.596	2.781
Delež (%)	100	11,25	47,14	26,00	12,27	3,22
PDM	44.690	4.996	22.768	11.140	4.776	980
Delež (%)	100	11,18	50,95	24,93	10,69	2,19

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev 2000.

Konkurenčnost poleg slabe izobrazbene in starostne strukture otežuje tudi **majhnost kmetij**, zaradi česar imajo manjše možnosti uspeha pri prodiranju na tržišča, konkuriranje večjim ponudnikom jim je onemogočeno, zato bi se morale kmetije povezovati ter organizirano vstopati na trg, svojo konkurenčnost pa graditi na kvaliteti ponujanih pridelkov in izdelkov.

2.4.6. Organiziranost na področju kmetijstva

Na osnovi ocen strokovnih služb Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje, izpostava Šentjur, je tržno organizirane vrednostno cca. 75% kmetijske pridelave. Na območju občine je 370 kmetov članov Kmetijske zadruga Šentjur, ki za svoje člane vrši odkup mleka, živine za zakol ter lesa. Okrog 20% proizvodnje mleka se proda drugim odkupovalcem oziroma je namenjeno prodaji v tujino.

Povezovanje ter organiziran pristop k trženju ostalih kmetijskih pridelkov in izdelkov kmetijske proizvodnje na območju občine je manj prisotno, obstaja pa želja po povezovanju, saj se kmetije zavedajo, da glede na majhnost kmetij ter s tem predvsem količinsko nezadostno ponudbo, ne morejo konkurirati večjim ponudnikom. Kljub obstoječemu interesu jih zaenkrat od odločitve za organiziranost in registracijo odvrača stroga zakonodaja s svojimi zahtevnimi, neprilagodljivimi postopki.

Kljub aktivnemu delu različnih organizacij (Kmetijska svetovalna služba, Šolski center Šentjur, Razvojna agencija Kozjansko...) je še vedno prisotno dokaj močno nepoznavanje postopkov registracije, možnosti pridobitve finančnih sredstev. Zato je kljub pestri in bogati ponudbi, **majhno število registriranih ponudnikov**, ki bi jih lahko promovirali, saj obstoječi ponudniki raje »prodajajo pod pultom«, kot da bi se registrirali zaradi strahu pred prevelikimi obveznostmi, ki bi jim jih lahko registrirana dejavnost povzročila ter zaradi negotove redne prodaje.

Potencialni odjemalec kmetijskih pridelkov in izdelkov so **zdravilišča in šole**, vendar le večjih količin, zaradi česar bi bilo smiselno in nujno povezovanje proizvajalcev ter na ta način redno zagotavljanje zelenih količin. Večje kmetijsko podjetje v Šentjurju (Meja d.d. Šentjur) je prav tako zainteresirano za sodelovanje z lokalnimi ponudniki, vendar se tudi tukaj pojavi problem majhnosti posameznih kmetij in pa nepripravljenost povezovanja. Poleg odkupa pridelkov želijo v prihodnosti povečati kapacitete (pridobiti dodatna zemljišča) ter dodati vsebino obstoječim, predvsem stavbnim površinam, katerih uporaba je vezana na sezone, medtem ko so preostali čas neizkoriščene. Predvsem pa vidijo možnost nadaljnjega razvoja, večanja prepoznavnosti ter konkurenčnosti v povezovanju ter razvoju pristne, domače ponudbe.

Da se tudi na tem področju stvari premikajo na bolje, kaže analiza izvedene ankete, ki je bila opravljena v letu 2007 med registriranimi kmečkimi gospodarstvi na območju Občine Šentjur.

Analiza vrnjenih vprašalnikov kaže na pripravljenost **povezovanja in sodelovanja** posameznih kmečkih gospodarstev z ostalimi, kaže pa tudi na prisotnost viškov posameznih pridelkov in proizvodov, predvsem žit, krompirja, vrtnin, kot tudi mesa, mleka ... (tabeli 20 in 20a) ter na izkazano pripravljenost povečanja proizvodnje in pridelave, vendar le v primeru zagotovljenega in urejenega odkupa, za zagotovitev katerega pa je zopet potrebno spodbuditi povezovanje, ki bo prispevalo k lažjemu dostopu do trga ter sposobnosti konkuriranja večjim, največkrat tudi tujim ponudnikom, ki so dostokrat cenejši.

Tabela 20: Pridelovalci/proizvajalci kmetijskih pridelkov/izdelkov na podlagi analize vrnjenih izpolnjenih vprašalnikov

	žita	krompir	moka, močnati izd.	vrtnine	vloženi pridelki	sadje	vino	kis
Pridelovalci / proizvajalci	17	34	6	38	7	20	8	9
Razvojni potencial	3	4	6	12	2	7	7	4

Vir: RA Kozjansko, 2007.

Tabela 20a: Pridelovalci/proizvajalci kmetijskih pridelkov/izdelkov na podlagi analize vrnjenih izpolnjenih vprašalnikov

	meso	mesni izdelki	mleko	mlečni izdelki	medi- čarstvo	sadni sokovi, žganje	les, lesni proiz- vodi	volna
Pridelovalci / proizvajalci	11	19	28	6	3	2	14	5
Razvojni potencial	7	8	8	4	1	1	7	3

Vir: RA Kozjansko, 2007.

Zagotavljanje potrebnih količin poleg majhnosti kmetij otežuje tudi **lastništvo**, in sicer je precej površin zaradi nezainteresiranosti lastnikov neobdelanih, v najem pa jih ne želijo oddati niti prodati, kar vodi v zaraščanje ter oteževanje doseganja zelene pridelave zainteresiranim kmetijam.

2.4.7. Dopolnilne dejavnosti

Dodatno priložnost za ustvarjanje delovnih mest ter dodatnega dohodka daje razvoj **dopolnilnih dejavnosti**, katerih število v zadnjem času narašča. Dejavnosti kot take že obstajajo, vendar se kmetije težko odločijo za samo registracijo (v letu 2006 registriranih le 59 kmetij – tabela 21), kar bo potrebno v prihodnje bolj spodbujati ter osveščati o priložnosti, ki jo dajejo, še zlasti, ker ni na voljo dovolj delovnih mest za vse in bo vedno bolj potrebno

poskrbeti za ustvarjanje lastnega delovnega mesta in rednega dohodka, za kar kmetijstvo zagotovo daje veliko možnosti.

Tabela 21: Pregled dopolnilnih dejavnosti in osebnega dopolnilnega dela, 2008

Občina	Število registriranih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah	Število registriranih oseb, ki opravljajo osebno dopolnilno delo na kmetijah
Šentjur	69	10

Vir: Upravna enota Šentjur, januar 2009.

Kmetijam bo potrebno zagotavljati več strokovne pomoči ter jih redno obveščati in informirati o pogojih registracije dopolnilne dejavnosti, možnostih pridobitve sofinanciranja na različnih razpisih, o delavnicah usposabljanja in izobraževanja.

Med dopolnilnimi dejavnostmi prevladuje **turizem na kmetiji** (izletniški), ki je omejen zgolj na ponudbo hrane in pijače, medtem ko je dodatna ponudba (rekreacijske, animacijske aktivnosti ...) še premalo razvita.

Na območju poteka tudi **vinsko turistična cesta VTC 10**, ki daje možnost ustvarjanja dodatnega dohodka, vendar bi jo bilo potrebno najprej ustrezno označiti ter hkrati izvajati aktivnosti s ciljem zagotovitve stalne ponudbe, obogatitve obstoječe ter razvoja dodatne ponudbe. Ne zadošča več samo kulinarčna ponudba, interes obiskovalcev in turistov je vedno bolj po doživetju nekaj novega, po dodani vrednosti, ki jim bo pustila prijetne spomine ter jih spodbudila, da se vrnejo na območje ter hkrati priporočijo obisk znancem, sorodnikom. Narašča pa tudi povpraševanje po ekološki in zdravi hrani.

Bolj bo potrebno vključevati obstoječo, že urejeno športno in ostalo infrastrukturo, spodbujati **razvoj dodatnih dejavnosti** (vključitev kulturne dediščine v ponudbo, živa glasba, nastopi folklornih skupin, delavnice s prikazi tradicionalnih znanj in obrti, likovne in slikarske kolonije ...), s čimer se bo obstoječa ponudba popestrila ter zadovoljila potrebe obiskovalcev.

2.4.8. Društvena dejavnost

Poleg kmečkih gospodarstev, ki skrbijo za ohranjanje krajine in življenja na podeželju, imajo pomemben prispevek tudi **društva**. Njihovo delovanje spodbuja Občina Šentjur s sofinanciranjem njihovega rednega delovanja, saj sama **nimajo lastnih sredstev** in pretežen del njihovih aktivnosti temelji na **prostovoljni bazi**. V prihodnje jih bo potrebno bolj spodbujati k rednemu delovanju ter izvajanju aktivnosti, ki bodo popestrila dogajanje, ohranjala urejenost okolja, privabljala obiskovalce ter se pri tem povezovala z ostalimi, s čimer bodo doseženi boljši rezultati. Spodbujati jih bo potrebno tudi pri organizaciji ter udeleževanju različnih **usposabljanj in izobraževanj**, s čimer bodo krepili poznavanje področja delovanja ter izboljšali kvaliteto izvajanih aktivnosti.

Najbolj aktivna društva: društvo kmečkih žena, čebelarska društva, govedorejsko, vinogradniško, konjensko, konjerejsko, gobarsko društvo.

Aktivnosti, ki jih izvajajo, so predvsem usmerjene v sodelovanje na prireditvah in sejmih, izvedbo strokovnih ekskurzij ter organizacijo različnih izobraževanj

in usposabljanj. Glavno težavo za izvajanje njihovih aktivnosti kot tudi razširitev obsega le-teh tako predstavlja **pomanjkanje lastnih sredstev** ter aktivnost članov. Zaradi naraščajočih službenih idr. obveznosti, člani vedno **manj časa namenijo društvnemu delovanju**, zato bi bilo potrebno z animacijo ter informacijami o aktivnostih društev pritegniti širši krog članov, tako mlajše kot starejše generacije.

Društva si želijo **okrepiti sodelovanje** z ostalimi (društvi, organizacijami...) pri pripravi in izvajanju skupnih projektov, organizaciji delavnic, lokalnih prireditev, predstavitev na sejmih, razstavah. Želijo biti bolj aktivna, kar jim trenutno v zeleni meri ne uspeva zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ter strokovnega znanja, ki ga brez finančnih sredstev ne morejo najeti. Zavedajo se, da na posameznem področju ne zmorejo opraviti vsega sami in si želijo večjega sodelovanja tudi s tega vidika, saj se veliko področij med sabo prepleta.

2.5. GOZDARSTVO

Območje Občine Šentjur je **precej gozdno**, gozdovi pokrivajo kar 46,5 % celotne površine (tabela 22), površina gozdov pa se iz leta v leto povečuje, predvsem na račun zaraščajočih, za kmetijsko proizvodnjo manj primernih zemljišč.

Tabela 22: Osnovni kazalci o stanju gozdov, 2007

Občina	Površina (km ²)	Površina gozdov (ha)	Delež gozda (%)	Površina zasebnega gozda (ha)	Delež zasebnega gozda (%)
Šentjur	222,3	103,5	46,5	84,4	81,5
Slovenija	2.027.300	1.173.847	57,9	839.153	71,49

Vir: <http://www.gov.si/zgs-biomasa>, citirano dne 26.4.2007, <http://www.zgs.gov.si/slo/gozdovi-slovenije>, citirano dne 20.6.2008.

Opomba: Zaradi denacionalizacije se lastništvo gozdov spreminja. Ker so podatki povzeti po gozdnogospodarskih načrtih GGE, in so v povprečju stari pet let, trenutno v pogledu lastništva še vedno nekoliko odstopajo od realnega stanja. Državnih gozdov je v resnici še odstotek ali dva manj, kot kaže preglednica. Najnovejši podatek o skupni površini gozdov v Sloveniji pa je podatek iz projekta MKGP Raba zemljišč iz leta 2005, pri katerem aktivno sodeluje tudi ZGS, ki izkazuje 1.216.815 ha gozdov, kar je 60,0 % površine Slovenije.

Gospodarjenje z gozdovi je na območju Občine Šentjur usmerjeno znotraj **treh gozdnogospodarskih enot**:

- Gozdnogospodarska enota Šentjur, ki pokriva severni in deloma osrednji del občine,
- Gozdnogospodarska enota Planina, ki pokriva osrednji in del južnega dela občine,
- Gozdnogospodarska enota Bohor, ki pokriva območje občine v delu, ki se nahaja južneje od ceste Planina – Lesično.

Informacije o stanju in razvoju gozdov, razvojnih načrtih ter ukrepih so predstavljene v gozdnogospodarskih načrtih, ki se izdelujejo za obdobje desetih let. Gozdnogospodarski načrti, ki so tudi usklajeni z zavodi, pristojnimi za varstvo narave oz. kulturne dediščine ter lokalnimi skupnostmi, na območju

katerih se gozdne površine nahajajo, dajejo gozdnogospodarskim enotam smernice pri njihovem delu in upravljanju z gozdovi.

Kljub razpoložljivim kapacitetam je **gozdarski potencial slabo izkoriščen**, glede na možen posek je po informacijah s strani ZGS, enote Šentjur, letno posekane le okoli 50-60 % možne količine drevja (tabela 23), in sicer se izvaja negovalni posek (zaradi naravne in tudi umetne obnove), sanitarni posek (posek oslabelega drevja ob rednih sečnjah) ter ostali posek (zaradi gozdne infrastrukture, krčitev, nedovoljeni poseki). Tudi zasebni lastniki gozdov vedno manj sekajo drevje, predvsem zaradi naraščajoče uporabe pelatov in sekancev za kurjavo.

Tabela 23: Možni posek, 2007

Podan skupen možen posek v desetletju	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Občinski gozdovi		Skupaj	
	iglavci	listavci	iglavci	listavci	iglavci	listavci	iglavci	listavci
GGE 43	92.801	131.623	2.005	2.005	90	275	94.896	133.903
GGE 44	26.392	172.632	5.878	20.718	118	1.106	32.388	194.366
GGE 12	5.672	19.577	34.798	55.838	0	63	40.470	75.478
Skupaj	124.865	323.832	42.681	78.561	208	1.444	167.754	403.747

Vir: Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Šentjur, Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Planina, Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Bohor.

Precej gozdnih površin se nahaja na **težje dostopnih predelih**, kar onemogoča ustrezno gospodarjenje z gozdovi ter njihovo uporabo v dodatne namene. Na teh področjih je težje zagotoviti ustrezno varnost pohodnikov.

Nadalje predstavlja slabost oz. težavo pri nadaljnjem razvoju **lastniška razdrobljenost** - veliko število lastnikov, ki dostikrat niso pripravljeni dovoliti uporabe gozda drugim.

Z vidika nadaljnjega obstoja gozdov in ohranjanja življenja v njih je potrebno upoštevati tudi **naraščajoče število vikendov**, zaradi tega večje število ljudi v gozdovih (več odpadkov, uničevanja rastlinja) ter izvajanje lova (povezovanje lovcev in gozdarjev za učinkovito rabo gozdov).

Ureditev gozdnih cest je prav tako pomembna, ne samo za lažje spravilo lesa, temveč tudi za preprečevanje uničevanja gozdnih površin.

Potrebna **gojitvena dela** za posamezno GGE (tabela 24) se določijo na podlagi potreb, s ciljem razvoja in ohranjanja gozdov, zagotavljanja ustreznega pomladka, njihovo celovito izvedbo pa otežuje pomanjkanje ustreznih finančnih sredstev ter organizacijske spremembe.

Tabela 24: Načrtovana gojitvena dela

ukrep	Enota mere	GGE 43	GGE 44	GGE 12	Skupaj
Priprava sestoja	ha	71,89	51,13	158,28	281,3
Priprava tal	ha	0	3,5	1,18	4,68
Sadnja	ha	10,11	3,8	2,18	16,09
Obžetev	ha	47,45	13,73	27,29	88,47
Nega mladja	ha	182,04	232,5	66,56	481,1
Nega gošče	ha	132,51	169,17	94,84	396,52
Nega letvenjaka	ha	147,03	149,34	46,61	342,98
Nega drogovnjaka	ha	155,69	152,7	97,89	406,28
Zaščita pred divjadjo - količenje	kom	19.600	7.900	7.260	34.760
Nega v prebiralnem gozdu	ha	0	18,2	0	18,2

Vir: Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Šentjur, Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Planina, Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Bohor.

Z vidika celovitega in uravnoveženega razvoja podeželja je nujno upoštevati tudi gozd, še zlasti njegov blažilni učinek, ki ga ob naraščajočem segrevanju ozračja ter velikih podnebnih spremembah ne gre zanemariti.

S spodbujanjem pogozdovanja ter organizirane sečnje je mogoče preprečevati prekomerne erozije, s tem upadanje podtalnice in njeno odtekanje. K ohranjanju gozda kot pomembnega varovala (vir pitne vode, čisti zrak, bran pred močnimi vetrovi, zavetje za živali ...) si je potrebno močnejše prizadevati ter osveščati o njegovi vlogi: gozdne učne poti, spodbujati celostno gospodarjenje z gozdovi, izvajanje melioracij.

Aktivneje bi se poleg gozdarskih zavodov morali v ohranjanje gozdov vključevati še ostali subjekti na območju: kmetijska svetovalna služba, šole, občina, Šolski center Šentjur, lastniki gozdov ter tudi posamezniki z odgovornim in spoštljivim ravnanjem do gozda.

2.6. FINANČNE SPODBUDE OBČINE ŠENTJUR NA PODROČJU RAZVOJA KMETIJSTVA IN PODEŽELJA

Za zagotovitev ustreznih pogojev za razvoj kmetijske dejavnosti in podeželja, Občina Šentjur vsako leto razpiše sredstva, namenjena posodobitvi kmečkih gospodarstev, izboljšanju stanja na področju kmetovanja ter strokovnemu izpopolnjevanju nosilcev dejavnosti, s čimer želi omogočiti kmečkim gospodarstvom lažje izvajanje osnovne ali kmetijske dejavnosti, pritegniti potencialne nosilce, da ostajajo na kmetijah ter tako prispevajo k ohranitvi poseljenosti ter razvoju kmetijstva in podeželja.

V letih do 2007 je **sofinancirala** tudi osemenjevanje živali, testiranje škroplnic in pršilnikov, zdravljenje čebeljih družin ter izvajanje kemijskih analiz zemlje. V letu 2007 je zaradi novih smernic sprejela **nov Pravilnik o dodeljevanju državnih pomoči za razvoj kmetijstva in podeželja**,

katerega namen je dopolnjevati ukrepe države ter s sofinanciranjem spodbujati razvoj predvsem manjših kmečkih gospodarstev, ki zaradi različnih vzrokov ne koristijo evropska oz. nacionalna sredstva. Cilj tovrstnega pristopa je predvsem v povezavi z ohranjanjem kmetijske dejavnosti v njeni funkciji trajne pridelave hrane in ohranjanja tradicionalnega izgleda krajine.

Tabela 25: Finančne spodbude Občine Šentjur 2005-2008 v EUR

Leto	Višina razpisanih sredstev – finančne spodbude
2005	47.029
2006	54.039
2007	44.825
2008	65.000

Vir: Občina Šentjur, 2008.

V letu 2007 je Občina Šentjur za **naložbe v kmetijstvu** odobrila sredstva v višini 44.825,30 EUR enaindvajsetim gospodarstvom in sicer za izvedbo agromelioracijskih del, nakup strojev in opreme, izgradnjo kozolca, silosov, menjavo kritine, ureditev izpustov živine, preureditev hleva v prosto rejo, postavitve pašnikov ter izgradnjo skednja in silosa.

Za **naložbe v dopolnilno dejavnost** je odobrila trem kmečkim gospodarstvom sredstva v višini 10.500 EUR za sofinanciranje predelave kmetijskih proizvodov ter obnovo objektov za potrebe turizma na kmetiji.

Za **aktivnosti društev**, ki so pomemben akter ohranjanja življenja na podeželju, je namenila sredstva v višini 1.969 EUR in sicer za aktivnosti, namenjene izobraževanju in usposabljanju kmetov.

V letu 2008 je za državne pomoči v kmetijstvu (naložbe, dopolnilna dejavnost, tehnična pomoč) razpisala sredstva v višini 65.000 EUR, prejela je 56 vlog za sofinanciranje naložb v primarni kmetijski dejavnosti, osem vlog za naložbe v dopolnilno dejavnosti ter sedem vlog za tehnično pomoč.

Potreb na območju po sofinanciranju naložb je več, kot ima Občina Šentjur na voljo sredstev, imajo pa kmečka gospodarstva možnost prijavljati naložbe na razpis **Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**, za kar se odločajo le nekateri zaradi prevelike birokracije, prevelikega obsega dokumentacije, ki jo je potrebno pripraviti, s tem povezanih visokih stroškov, ki jih ne dobijo povrnjenih ter brez zagotovila, da bodo dobili odobreno sofinanciranje.

Poleg zainteresiranosti in želje na območju, da bi Občina Šentjur zagotavljala **več finančnih sredstev**, ki bi bila na voljo kmečkim gospodarstvom za njihove naložbe in ostale aktivnosti, je izražena tudi potreba po **izvedbi usposabljanj**, ki bi bila namenjena informiranju in usposabljanju ter podrobnejši seznanitvi z razpisi Občine in MKGP, načinu izpolnjevanja prijavnih obrazcev ter vodenju evidenc in poročanju. Na ta način bi se kmečka gospodarstva lažje odločala tudi za prijavo na razpise MKGP, kjer je na voljo več sredstev, vendar pa se za prijavo ne odločajo ravno zaradi nezadostnega poznavanja vseh zahtev in prezahtevne birokracije.

2.7. SWOT ANALIZA

SWOT analiza obstoječega stanja na področju podeželja in kmetijstva v Občini Šentjur

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - ekološka neobremenjenost kmetijskih zemljišč, - bogata naravna in kulturna dediščina podeželja, - ohranjena naravna krajina na podeželju, avtohtone vrste, gozdnatost, - precejšnje število kmetij, usmerjenih v ekološko in integrirano pridelavo, - Šolski center Šentjur s svojimi izobraževalnimi programi na področju kmetijstva in turizma na podeželju, - bližina večjih turističnih centrov. 	<ul style="list-style-type: none"> - razdrobljenost zemljišč in majhna povprečna površina obdelovalnih površin, - nezadostna infrastrukturna opremljenost podeželja, - premalo razvite podporne storitve za razvoj podjetništva na podeželju, - nizka produktivnost kmetij, - kapitalska šibkost kmetij in velika administrativna zahtevnost pri koriščenju finančnih sredstev (razpisi) - slaba izobrazbena struktura kmetov in ostalega prebivalstva, - nezainteresiranost za uvajanje in registracijo dopolnilnih dejavnosti, - nezainteresiranost mladih, ki jim kmetijstvo predstavlja neperspektivno dejavnost, - prevelika usmerjenost v mlečno proizvodnjo in odvisnost poslovanja in razvoja kmetij od odkupne cene mleka, - majhno število turističnih ponudnikov na podeželju in njihova nepovezanost.

PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah (tudi nekmetijskih), - povezovanje kmetij za skupno nastopanje na trgu pod enotno blagovno znamko, - razvoj turistične ponudbe na podeželju in njena navezava na bližnja turistična središča, - razvoj mikro in malih podjetij na podeželju, - naraščajoča osveščenost ter povpraševanje po zdravi, naravni prehrani, - ukrepi države in EU za spodbujanje razvoja in obnove podeželja, - izraba alternativnih oblik energije, - razvoj skupnih predelovalnih obratov oziroma koriščenje že obstoječih kapacitet, ki so na voljo na območju, - boljše koriščenje gozda kot alternativni energetske vir in vir dohodka. 	<ul style="list-style-type: none"> - neuravnotežen razvoj kmetijstva, - zaraščanje kmetijskih površin, - propadanje kmetij in praznjenje podeželja zaradi odseljevanja mladih, - nekonkurenčnost domačih proizvodov na notranjem in zunanjih trgih, - odvisnost dodane vrednosti na kmetijah od naravnih dejavnikov, - propadanje kulturne dediščine, - razdrobljena finančna sredstva - pomanjkanje informacij o razpisih, možnostih financiranja, - prepočasen razvoj novih kmetijskih in nekmetijskih delovnih mest.

Ključni problemi za doseganje razvojne vizije in ciljev razvoja so naslednji:

- Nepovezanost posameznih ponudnikov ter neprepoznavanje podjetniških priložnosti.
- Nepovezanost na področju promocije in na splošno nezadostno promoviranje lokalne ponudbe.
- Nezadostne količine kakovostnih kmetijskih proizvodov, ki bi omogočale organiziran odkup oziroma ponudbo na trgu.
- Pomanjkanje sredstev za urejanje infrastrukture.
- Osrednji problem, ki ga zaznavamo, je v nezadostnem poznavanju oziroma neprepoznavanju priložnosti, ki jih za zvišanje življenjskega standarda mogoča razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

3. STRATEŠKI DEL

Prioritete nadaljnega razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Šentjur so opredeljene v strateških dokumentih:

- Dolgoročni razvojni program Občine Šentjur (v nadaljevanju DRP) 2004-2013, februar 2005.
- Razvojni program podeželja za območje občin Dobje, Dobrna, Oplotnica, Slovenske Konjice, Šentjur, Vitanje in Zreče, oktober 2004.
- Lokalna razvojna strategija Lokalne akcijske skupine »Od Pohorja do Bohorja« za obdobje 2007-2013, april 2008.
- Območni razvojni program Obsotelja in Kozjanskega 2007-2013, oktober 2006.
- Regionalni razvojni program Savinjske regije 2007-2013, oktober 2006.
- Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013, maj 2007.

Pri opredelitvi ciljev in programov ter potrebnih ukrepov in aktivnosti za doseg želenega stanja tako izhajamo iz zgoraj omenjenih dokumentov, na osnovi katerih povzemamo naslednje dolgoročne razvojne cilje na področju razvoja kmetijstva in podeželja:

- spodbujanje prestrukturiranja in nadaljnji razvoj kmetijstva,
- ohranitev živilsko-predelovalne industrije v občini
- razvoj podjetniške kulture, dopolnilnih dejavnosti in novih delovnih mest na podeželju
- razvoj novih izdelkov in storitev
- ohranjanje poseljenosti podeželja in ohranjanje kulturne krajine,
- razvijati Šolski center Šentjur kot osrednje izobraževalno središče za razvoj kmetijstva in podeželja.

Glavni strateški cilj je dvigniti kvaliteto življenja prebivalcev z ohranjanjem obstoječih ter razvijanjem novih dejavnosti, ki temeljijo na prednostih območja ter z izboljšanjem gospodarske in komunalne infrastrukture ustvariti pozitiven ugled območja.

Na podlagi stanja in izkazanih potreb, si je Občina Šentjur zadala sledeče cilje, s katerimi bo prispevala v obdobju 2008-2013 k nadaljnjemu razvoju kmetijstva in podeželja:

- **izboljšanje infrastrukturne opremljenosti podeželja,**
- **vključevanje kmetijstva v prostorsko načrtovanje s ciljem ohranjanja kmetijske zemlje in varovanja krajine,**
- **spodbujanje podjetništva na podeželju ter prestrukturiranja kmetij,**
- **ohranjanje obstoječih delovnih mest v primarni kmetijski predelavi in povečanje števila zaposlenih z diverzifikacijo dejavnosti na podeželju,**
- **razvoj dodatne ponudbe (novih izdelkov, storitev),**
- **spodbujanje in krepitev društvene dejavnosti.**

Izhajajoč iz analize stanja, potreb ter zastavljenih ciljev, so v nadaljevanju podani ukrepi ter aktivnosti, ki jih bo potrebno izvesti, in sicer po posameznih programih, ki so vsebinsko zaokroženi, vsi skupaj pa podajajo celovit nabor nadaljnega dela za doseg zelenega razvoja na področju kmetijstva in podeželja v Občini Šentjur.

3.1. RAZVOJNI PROGRAMI IN UKREPI

Tabela 26: Razvojni programi in ukrepi

Program 1	IZBOLJŠANJE KONKURENČNOSTI
Ukrep 1.1	Izboljšanje in razvoj infrastrukture
Ukrep 1.2	Posodabljanje kmetijskih gospodarstev
Program 2	KAKOVOST ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU
Ukrep 2.1	Obnova in razvoj vasi
Ukrep 2.2	Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja
Program 3	RAZVOJ EKOLOŠKEGA KMETOVANJA
Ukrep 3.1	Razvoj ekološkega kmetovanja
Program 4	RAZVOJ PODJETNIŠTVA NA PODEŽELJU
Ukrep 4.1	Diverzifikacija podeželskega gospodarstva
Ukrep 4.2	Dodajanje vrednosti izdelkom in storitvam
Ukrep 4.3	Razvoj trženja
Program 5	RAZVOJ SODELOVANJA
Ukrep 5.1	Spodbujanje društvenih aktivnosti
Ukrep 5.2	Spodbujanje aktivnosti mladih
Ukrep 5.3	Spodbujanje sodelovanja skozi program Leader

Nabor projektov, ki jih navajamo v okviru posameznega ukrepa, je usklajen z veljavnim Načrtom razvojnih programov občine Šentjur in se bo spreminjal oziroma dopolnjeval glede na spremembo le tega.

PROGRAM 1: IZBOLJŠANJE KONKURENČNOSTI

Na območju, ki je pretežno podeželsko, še vedno v večji meri neokrnjeno, je stanje na področju infrastrukturne urejenosti dokaj zadovoljivo. Služilo je svojemu namenu, t.j. zadovoljevati osnovne potrebe, pri tem pa z vidika kvalitete in varnosti ni doseženega optimuma.

Poleg urejanja cest, vodovodov in kanalizacijskega sistema, v kar Občina Šentjur že pospešeno vlaga, bo potrebno urediti še kolesarske, pohodne, učne in rekreativne poti, konjeniške poti (označitev...), zaščititi vodozbirna in vodovarstvena območja, urediti zbiranje in odvoz odpadkov, spodbuditi uporabo obnovljivih virov energije ter prispevati k nadgradnji informacijsko-komunikacijske infrastrukture.

Razmisliti bo potrebno k sprejetju ustreznih ukrepov za omilitev posledic vse pogostejših naravnih nesreč ter načinu prispevanja k večji varnosti kmečkih gospodarstev, pridelkov, t.j. spodbujati prebivalstvo k zaščitnim ukrepom (spodbujanje nakupa mrež proti toči, izvedbe ustreznih zemeljskih del, ki ne bodo vplivala na večjo erozijo tal...).

Potrebno je zagotoviti tudi načrtno prostorsko načrtovanje z namenom optimalnega razvoja kmetijstva, ob upoštevanju razvojnega potenciala profesionalnih kmetijskih gospodarstev, katerih širjenje infrastrukture je pogoj za krepitev njihove konkurenčne sposobnosti ter ohranjanja delovnih mest.

Za uspešno kmetijsko gospodarstvo je pomembna tudi urejenost le-teh, le tako namreč prispevajo k boljšim pogojem za gospodarjenje, k večji urejenosti samega kraja ter nenazadnje k večji privlačnosti podeželja, kar je pomembno predvsem za tista gospodarstva, ki se ukvarjajo s področjem turizma.

Strateški cilj:

- zagotoviti ustrezno infrastrukturo na območju, ki bo omogočala nadaljnji razvoj, večjo kvaliteto bivanja za lokalno prebivalstvo, prispevala k ustvarjanju delovnih mest ter ohranjanju poseljenosti, po drugi strani pa ustvarila boljše pogoje za rekreacijske in turistične namene.

Operativni cilji:

- urejeni cestni odseki za varnejšo in večjo dostopnost,
- urejene in označene kolesarske poti,
- urejeno odvajanje in čiščenje odpadnih voda,
- zavarovani vodni viri,
- urejeno ločeno zbiranje odpadkov,
- učinkovitejše gospodarjenje z gozdovi,
- posodobljena kmečka gospodarstva,
- povečanje registracije kmečkih gospodarstev,
- večja uporaba obnovljivih virov energije,
- večje število priključkov na internet.

Ciljne skupine:

- kmetje,
- prebivalstvo,
- javni in zasebni sektor.

Ukrep 1.1: Izboljšanje in razvoj infrastrukture

Cilji ukrepa	<ul style="list-style-type: none"> ■ urejeni cestni odseki za varnejšo in večjo dostopnost, ■ urejene in označene kolesarske poti, ■ urejeno odvajanje in čiščenje odpadnih voda, ■ zavarovani vodni viri, ■ urejeno ločeno zbiranje odpadkov, ■ izboljšanje dostopnosti do svetovnega spleta, ■ večje število priključkov na internet.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ■ izvedba del za ureditev cest (razširitev cestišč, bankin, asfaltiranje...), ■ dograditev obstoječih kanalizacijskih omrežij, ■ zamenjava dotrajanih kanalizacijskih cevi, ■ dograditev ter posodobitev dotrajanega vodovodnega omrežja, ■ ureditev odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda, ■ vzpostavitev javno-zasebnega partnerstva za izgradnjo odprtih širokopasovnih omrežij, ■ spodbujanje uporabe interneta z animacijami, delavnicami.

Načrtovani investicijski projekti:

1. Cestna infrastruktura na državnih cestah

Navezovalna cesta Dramlje – Šentjur (Trnovec – Črnomica)
Most in nadvoz Šentjur
Nadvoz Grobelno
Modernizacija državnih cest Planina-Sevnica, Loke-Ledinščica, Kartuzija – Dramlje
Rekonstrukcija državnih cest Šentjur- Dobovec, Dole-Ponikva - Dolga gora
Izgradnja pločnikov ob državnih cestah
Pločnik Čret -Vodice
Sanacija plazov ob državnih cestah
Ureditev križišča pri železniški postaji Šentjur
Načrtovana skupna vrednost naložb v cestno infrastrukturo na državnih cestah v obdobju 2009 - 2013 = 24.000.000 EUR (brez navezovalne ceste)

2. Cestna infrastruktura na občinskih cestah

Rekonstrukcija lokalne ceste Slatina - Lutrije – Ponkva
Rekonstrukcija lokalne ceste Gorica – Drobinsko
Ureditev lokalnih cest Dramlje – Svetelka – Marija Dobje, Gandeš – Vodule – Grobelno, Vrbno – Goričica, Kalobje – Jezerce, Vrbno – Podgrad, Dolga gora – Vrbovšek, Ul. Skladateljev Ipavcev – Botričnica, Žepina – Proseniško, Šentvid – Podpeč – Podvine, Lutrije – Slatina, Žegar – Zg. Žegar, Hruševce – Krajnčica, Turno – Voglajna, Planina – Križ - Golobinjek, Pletovarje – Slatina, Na Lipico, Cerovec – Osleščica – Žlender, Dobje pri Lesičnem – Dol - Prevorje
Izgradnja kolesarskih poti
Izgradnja parkirišč
Ureditev prehodov za pešce
Modernizacija in investicijsko vzdrževanje javnih poti in nekategoriziranih cest po krajevnih skupnostih
>Načrtovana skupna vrednost naložb v izgradnjo in posodobitev občinskih cest v obdobju 2009-2013 = 12.500.000 EUR

3. Varstvo okolja

Izgradnja regijskega centra za ravnanje z odpadki
Načrtovana skupna vrednost naložb v varstvo okolja v obdobju 2009-2013 = 600.000 EUR

4. Odvajanje in čiščenje odpadnih voda

Izgradnja centralne čistilne naprave Šentjur
Izgradnja kanalizacijskih kolektorjev (Vrbno, Dole, Grobelno, Gorica, Kalobje, Ponikva,...)

Rekonstrukcija čistilne naprave na Planini
Načrtovana skupna vrednost naložb v odvajanje in čiščenje odpadnih voda v obdobju 2009-2013 = 10.000.000 EUR

5. Oskrba s pitno vodo

Izgradnja vodovodov Kalobje, Slivnica, Dramlje, Loka pri Žusmu – Dobrina – Hrastje, Ponikva – Bobovo – Zagaj, Malovice – Stara Glažuta – Drenovce, Planina, Prevorje
Raziskave novih vodnih virov
Povezava vodovodnega omrežja Gorica pri Slivnici – Dobje
Načrtovana skupna vrednost naložb v oskrbo s pitno vodo V obdobju 2009-2013 = 5.000.000 EUR

6. Turistična infrastruktura

Turistična infrastruktura (Slivniško jezero, vinske ceste ...)
Rekonstrukcija vinsko turistične ceste Dramlje – Pletovarje - Slatina,
Vinska cesta: Ječovo - Javorje – Bukovje
Turistična signalizacija
Turistično rekreacijske poti
Načrtovana skupna vrednost naložb v turistično infrastrukturo v obdobju 2009 - 2013= 2.000.000 EUR

Nosilec aktivnosti: Občina Šentjur, Republika Slovenija - za državne projekte
Viri financiranja: sredstva proračuna Občine Šentjur, proračun RS, sredstva strukturnega in kohezijskega sklada, sredstva Evropskega sklada za razvoj podeželja, drugi razpisi pristojnih ministrstev.

Ukrep 1.2: Posodabljanje kmetijskih gospodarstev

Gre za spodbujanje investiranja v prestrukturiranje in modernizacijo razvojno sposobnih kmetij ter pomoč pri realizaciji investicij v razvoj novih dejavnosti in novih delovnih mest.

Cilji ukrepa	<ul style="list-style-type: none"> ■ posodobiti kmečka gospodarstva, ■ razviti/ohraniti nova delovna mesta, ■ izboljšati kakovost življenja na podeželju.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ■ izgradnja ali izboljšanje nepremičnin, infrastrukture in pripadajoče opreme, ■ modernizacija kmetijskih gospodarstev ■ animacija in informiranje kmetov

Načrtovani projekti:

Sredstva Občine Šentjur za državne pomoči v kmetijstvu (skupinske izjeme) v obdobju 2009-2013= 355.387 EUR

Nosilec aktivnosti: Občina Šentjur, kmetijska gospodarstva.

Viri financiranja: proračunska sredstva Občine Šentjur, sredstva razpisov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, lastni viri investitorjev oz. nosilcev dejavnosti

PROGRAM 2: KAKOVOST ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU

Zaradi posebnih lastnosti in značilnosti, ki razlikujejo podeželje od mesta, daje podeželsko območje prav posebne priložnosti, ki lahko bistveno vplivajo na večjo kakovost življenja posameznika.

Za tovrsten razvoj morajo biti v okolju vzpostavljene ustrezne podlage, t.j. ustrezna razvitost ter dostopnost infrastrukture, ki omogoča razvoj izven službenih, prostočasnih aktivnosti, s ciljem izboljšanja kakovosti življenja na podeželju. Z ureditvijo ter dodajanjem vsebine opuščeni objektom na podeželju bodo večje možnosti za razvoj različnih storitev in aktivnosti, ki bodo povečale privlačnost ter prispevale k zmanjšanemu odseljevanju z območja.

V potencialne produkte podeželja se vključuje tudi šport in kultura. Potrebno je urediti tudi parkovno – rekreacijske površine, ki prispevajo k razvoju turizma na podeželju.

Strateški cilj:

- izboljšati življenjske pogoje ter omogočiti razvoj različnih prostočasnih dejavnosti.

Operativni cilji:

- ureditev vaških jeder ter površin, ki služijo v skupne namene,
- obnova in ureditev večnamenskih stavb skupnega pomena,
- prispevanje k ohranitvi dediščine na podeželju,
- obogatitev ter povečanje kvalitete turistične ponudbe.

Kazalniki:

- urejeno vsaj eno vaško jedro,
- obnova in ureditev 2 večnamenskih stavb,
- vključenost 10 objektov kulturne dediščine v turistično ponudbo,
- urejena vsaj ena tematska pot.

Ciljni skupini:

- lokalno prebivalstvo,
- fizične in pravne osebe.

Ukrep 2.1: Obnova in razvoj vasi

Cilji ukrepa	<ul style="list-style-type: none">■ ureditev vaških jeder ter površin, ki služijo v skupne namene,■ ureditev infrastrukture in povezav znotraj naselij,■ obnova in ureditev večnamenskih stavb skupnega pomena.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">■ urejanje površin, ki služijo skupnim namenom in potrebam v podeželskih naseljih,■ urejanje vaških jeder,■ obnavljanje ter urejanje večnamenskih stavb.

Načrtovani projekti:

1. Predšolska vzgoja

Zagotavljanje dodatnih kapacitet vrtca Šentjur in dislociranih enotah

2. Osnovno šolstvo

Vlaganje v objekte osnovnih šol Planina, Kalobje, Prevorje

3. Šport

Športni park Šentjur

Telovadnica osnovne šole Franja Malgaja

Športni park Slivnica pri osnovni šoli Slivnica pri Celju

Športni objekti pri osnovni šoli Planina

Športni park Grič

Športni center Prevorje

Večnamenska športna dvorana Šentjur

Investicijsko vzdrževanje športnih objektov v občini

4. Kultura

Kulturni center Šentjur

Urejanje Zgornjega trga Šentjur

Glasbena šola Šentjur

Investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov v občini

5. Urejanje vaških jeder

Urejanje vaških jeder v občini (Ponikva, Gorica pri Slivnici, Lopaca pri Prevorju, Loka Kalobje, Dramlje,...)

Nosilec aktivnosti: Občina Šentjur.

Viri financiranja: proračunska sredstva Občine Šentjur, sredstva razpisov Ministrstva za kulturo, Ministrstva za šolstvo in šport, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Službe vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Ukrep 2.2: Ohranjanje in izboljševanje kulturne dediščine podeželja

Cilja ukrepa	<ul style="list-style-type: none">■ prispevati k ohranitvi dediščine na podeželju,■ omogočiti povezovanje dediščine z razvojem turizma.
Kazalnika	<ul style="list-style-type: none">■ število prenovljenih objektov kulturne dediščine (4),■ vključenih 10 objektov kulturne dediščine v turistično ponudbo.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">■ spodbujati obnovo kulturne in etnološke dediščine na podeželju,■ spodbujanje urejanja in izgradnje tematskih poti.

Načrtovani projekti:

Rifnik - ureditev infrastrukture

Urejanje Zgornjega trga v Šentjurju

PROGRAM 3: RAZVOJ EKOLOŠKEGA KMETOVANJA

Relativno dobro ohranjeno in raznoliko okolje ter ugodne okoljske razmere omogočajo razvoj ekološkega kmetovanja. Razvoj le-tega spodbujajo tudi trendi v načinu življenja in prehranjevanja, ki dajejo vedno večji poudarek zdravemu načinu življenja, okolju in naravi prijaznemu ter ekološkemu načinu proizvodnje.

Območje občine ne dopušča masovne proizvodnje (hribovita območja, majhne kmetije), vendar daje ugodne pogoje za razvoj specializirane in ekološke ponudbe ter s tem doseganje boljšega položaja in večje konkurenčnosti na trgu. S spodbujanjem ekološkega kmetovanja se bo prispevalo k ohranjanju kulturne krajine, trajnostni rabi kmetijskih zemljišč, zmanjševanju opuščanja kmetijske proizvodnje na hribovitih območjih ter k ohranjanju poseljenosti.

Strateški cilj:

- spodbujanje ekološkega kmetovanja, razvoj dodatne ponudbe ter povečanje konkurenčnosti in gospodarskega položaja.

Operativni cilji:

- razvoj ekološkega kmetovanja,
- zmanjševanje negativnih vplivov kmetijstva na okolje,
- povezovanje malih proizvajalcev,
- dvig osveščenosti pri potrošnikih.

Kazalniki:

- porast ekoloških kmetij za 10 %,
- zmanjšanje evidentirane rabe gnojil in fitofarmaceutskih sredstev.

Ciljna skupina:

- kmetje,
- potrošniki, lokalna skupnost.

Ukrep 3.1: Razvoj ekološkega kmetovanja

Cilji ukrepa	<ul style="list-style-type: none">■ razviti ekološko kmetovanje,■ povečati število ekoloških pridelkov in izdelkov,■ povečati kvaliteto obstoječe ponudbe.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">■ spodbujanje razvoja ekološkega kmetovanja,■ spodbujanje sodelovanja kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane■ spodbujanje sodelovanja na prireditvah, sejmih in promocija prodaje kmetijskih pridelkov – lokalna oskrba s trgom

Načrtovani projekti:

Sofinanciranje prvih faz preusmeritve in stroškov za pridobitev certifikata
Povezovanje kmetov za boljši nastop na trgu
Vzpostavitev skupnega prodajnega mesta

Nosilec aktivnosti: Razvojna agencija Kozjansko, Kmetijska svetovalna služba, Občina Šentjur.

Viri financiranja: sredstva proračuna Občine Šentjur, sredstva razpisov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Evropskega sklada za regionalni razvoj in ostalih.

PROGRAM 4: RAZVOJ PODJETNIŠTVA NA PODEŽELJU

Podeželje s svojimi značilnostmi in pogoji (neokrnjenost, bližina večjih centrov, bogata dediščina...) nudi številne priložnosti za ustvarjanje dodatnih delovnih mest in dohodka, kar bo v prihodnje potrebno v vedno večji meri spodbujati in izkoristiti, glede na to, da je trg delovne sile zasičen, na drugi strani pa manjka določenih profilov.

Obstoječo ponudbo bo potrebno nadgraditi, ponuditi nekaj novega, boljšega (vključevanje dediščine v ponudbo, povezovanje kmetijstva in turizma, razvoj dodatnih aktivnosti...). Kmetije se ne morejo primerjati z večjimi proizvajalci in tudi ne preživeti, v kolikor se ne bodo preusmerile v bolj specializirano ponudbo, ki bo temeljila na kvaliteti. Bolj pa se bodo morale tudi povezovati med sabo, s čimer bodo lažje zagotovile ustrezno količino in boljši položaj na trgu.

Strateški cilj:

- spodbuditi samozaposlovanje in ustvarjanje novih delovnih mest na podeželju, tako prispevati k izboljšanju socialnih in ekonomskih razmer na podeželju ter z razvojem dodatne ponudbe in trženja prispevati k večji prepoznavnosti in konkurenčnosti.

Operativni cilji:

- večje število registriranih dopolnilnih dejavnosti,
- nova/ohranjena delovna mesta na podeželju,
- bogatejša in kvalitetnejša ponudba,
- večji ustvarjen dohodek.

Kazalniki:

- za 15 % več registriranih dopolnilnih dejavnosti,
- 3 novi ponudniki izdelkov tradicionalne obrti,
- 5 oblikovanih integralnih turističnih produktov
- porast števila obiskovalcev za 15 %.

Ciljne skupine:

- kmetje,
- prebivalstvo,
- javni in zasebni sektor

- turisti.

Ukrep 4.1: Diverzifikacija podeželskega gospodarstva

Cilji ukrepa	<ul style="list-style-type: none">■ izboljšati stanje na področju podjetništva na podeželju,■ povečati število novih delovnih mest,■ spodbuditi samozaposlovanje,■ dvigniti življenjsko raven.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">■ spodbujanje samozaposlovanja in diverzifikacije,■ usposabljanje in izobraževanje,■ izboljšanje/vzpostavitev pogojev za opravljanje določene dejavnosti.

Načrtovani projekti:

Sredstva Občine Šentjur za državne pomoči v kmetijstvu (de minimis)
v obdobju 2009-2013 = 218.100 EUR

Ukrep 4.2: Dodajanje vrednosti izdelkom in storitvam

Cilji ukrepa	<ul style="list-style-type: none">■ razvita dodatna ter kvalitetnejša ponudba,■ oblikovani in razviti lokalno tipični izdelki,■ večje vključevanje kulturne in naravne dediščine v turistično ponudbo.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">■ spodbujanje razvoja dodatne ponudbe ter lokalno tipičnih izdelkov,■ spodbujanje povezovanja pri oblikovanju in razvoju nove ponudbe.

Načrtovani projekti:

Bioregija – regija naravne pestrosti

Ukrep 4.3: Razvoj trženja

Cilji ukrepa	<ul style="list-style-type: none">■ izboljšati prepoznavnost,■ povečati konkurenčnost,■ večji ustvarjen dohodek.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">■ izvedba animacij ter informiranja,■ razvoj sistema trženja in promocije.

Načrtovani projekti:

Razvoj blagovne znamke Zeleni snop

Promocija portala www.podezelje.com

Povezovanje kmetov, ponudnikov za boljši nastop na trgu

Animacija in motivacija ljudi na podeželju

Nosilec aktivnosti: Razvojna agencija Kozjansko, društva, Občina Šentjur, Šolski center Šentjur, Obrtna zbornica – območna enota Šentjur.

Viri financiranja: proračun Občine Šentjur, sredstva razpisov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Službe vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Ministrstva za gospodarstvo in ostalih razpisov.

PROGRAM 5: RAZVOJ SODELOVANJA

Veliko število obstoječih društev s svojimi prostovoljnimi aktivnostmi skrbi za ohranjanje življenja na podeželju. S tem pa prispevajo tudi k ohranjanju urejenosti okolja, varovanju dediščine, večji kakovosti bivanja ter povečevanju prepoznavnosti in privlačnosti območja.

Pri tem jim želeni obseg aktivnosti dostikrat otežuje pomanjkanje finančnih sredstev ter upadanje zainteresiranosti za prostovoljno dejavnost, potrebujejo tudi dodatna usposabljanja in izobraževanja, s čimer pridobivajo potrebna znanja za izvajanje aktivnosti ter so hkrati v koraku z aktualnimi smernicami.

Sodelovanje ter povezovanje je pomembno za doseg celovitega in trajnega razvoja kmetijstva in podeželja, ne samo med različnimi društvi ter kmečkimi gospodarstvi. Potrebno je tudi povezovanje Občine Šentjur z drugimi občinami in sektorji, in sicer sodelovanje pri pripravi in izvedbi skupnih projektov, s ciljem zagotovitve boljših pogojev za nadaljnji razvoj, večjo prepoznavnost in konkurenčnosti.

Strateški cilj:

- spodbuditi sodelovanje med različnimi sektorji, vključevanje v aktivnosti društev ter na ta način prispevati k izboljšani kakovosti življenja in ohranjanju poseljenosti.

Operativni cilj:

- razvoj društvenih aktivnosti,
- pripravljene in izvedene skupni projekti s ciljem razvoja kmetijstva in podeželja,
- zagotovitev privlačnega okolja za bivanje in delo,
- večja prepoznavnost,
- boljši konkurenčen položaj.

Kazalniki:

- za 15 % povečati aktivno članstvo v društveni dejavnosti,
- za 10 % več prireditev, ki ohranjajo tradicionalna znanja,
- pripravljenih ter izvedenih vsaj 5 projektov sodelovanja,
- izvedenih vsaj 5 skupnih animacijskih in izobraževalnih delavnic.

Ciljne skupine:

- društva,
- kmetje,
- prebivalstvo,
- javni in zasebni sektor.

Ukrep 5.1: Spodbujanje društvenih aktivnosti

Cilja ukrepa	<ul style="list-style-type: none">■ povečati vključevanje prebivalstva v aktivnosti društev,■ povečati število društvenih aktivnosti.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">■ spodbujanje društvenih aktivnosti,■ izvedba animacij, izobraževalnih delavnic.

Načrtovani projekti:

Tehnična pomoč

Informacijska točka – Center za usposabljanje podeželja

Nosilec: Razvojna agencija Kozjansko, Občina Šentjur, Kmetijsko svetovalna služba.

Viri financiranja: proračunska sredstva Občine Šentjur, sredstva razpisov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in razpisi ostalih ministrstev.

Ukrep 5.2: Spodbujanje aktivnosti mladih

Podeželje ter samo kmetijstvo daje veliko možnosti za ustvarjanje delovnih mest in s tem rednega dohodka, česar pa se mladi še vedno ne zavedajo dovolj. Zato je potrebno v prihodnje izvajati osveščevalne in motivacijske aktivnosti, s ciljem približati in predstaviti kmetijstvo in podeželje mladim ter na ta način prispevati k zmanjševanju negativnega prizvoka, ki je še vedno močno prisoten.

Da bi mladim čim bolj približali kmetijstvo in podeželje, je potrebno zanje organizirati predstavitve, ogleda in razgovore z mladimi, ki so se že odločili za zaposlitev na omenjenem področju, nadalje skupaj z društvi podeželske mladine ter s kmečkimi ženami organizirati prikaze domačih opravil in ostalih aktivnosti, ki jih je možno opravljati na kmetiji. S strani svetovalnih in drugih institucij izvesti delavnice, na katerih se predstavijo vsi vidiki ustanovitve delovnega mesta na podeželju, katere predpise je potrebno upoštevati, kako ravnati v posameznih primerih.

Mlade je poleg spodbujanja po ustvarjanju lastnega delovnega mesta potrebno motivirati tudi za večje vključevanje v ostalo dogajanje v njihovem kraju, občini, kar pa je podrobneje opredeljeno v Programu mladinskega dela Občine Šentjur 2008-2013, z Akcijskim načrtom 2008-2010.

Cilja ukrepa	<ul style="list-style-type: none">■ povečati vključevanje mladih v dogajanje na območju občine,■ zmanjšanje števila mladih, ki se odseljujejo s podeželja,■ povečati število mladih, ki si ustvarijo delovno mesto v kmetijstvu/na podeželju.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">■ spodbujanje aktivnosti mladih,■ spodbujanje samozaposlovanja mladih v kmetijstvu/na podeželju,■ izvedba animacij, izobraževalnih delavnic.

Načrtovani projekti:

Animacija in motivacija mladih

Izvedba delavnic, akcij povezovanja, sodelovanja z društvi podeželske mladine, primeri dobrih praks

Nosilec: Razvojna agencija Kozjansko, Občina Šentjur, Kmetijsko svetovalna služba, Šolski center Šentjur, društva.

Viri financiranja: proračunska sredstva Občine Šentjur, sredstva razpisov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za šolstvo in šport, Urada RS za mladino, MOVIT, in razpisi ostalih ministrstev;

Ukrep 5.3: Spodbujanje sodelovanja skozi program Leader

Ukrepi podpirajo delovanje lokalnih akcijskih skupin (LAS), pridobivanje znanj in animacijo (20 % sredstev), sodelovanje med LAS (10 % sredstev) ter izvedbo projektov po načelu LEADER (70 % sredstev te osi). LEADER kot način združevanja in doseganja trajnostnega razvoja podeželskih območij omogoča, da se s celostnim pristopom raziščejo nove rešitve, s katerimi ostanejo ali postanejo konkurenčna, izrabijo svoje danosti in se spopadajo z izzivi na način vključevanja lokalnih partnerjev v upravljanje prihodnjega razvoja svojega območja.

Leader je ena izmed osi Programa razvoja podeželja RS (4. os) za obdobje 2007-2013. Občine Šentjur, Dobje, Dobrna, Oplotnica, Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče so z uspešno prijavo na razpis Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano postale Leader območje (Lokalna akcijska skupina »Od Pohorja do Bohorja«) ter s tem pridobile pravico do črpanja sredstev iz naslova ukrepov iz 4. osi Programa razvoja podeželja. LAS »Od Pohorja do Bohorja« bo obseg sredstev, določen za vsako leto posebej, lahko koristila, bo pa morala LAS skupaj z vključenimi občinami in nosilci projektov zagotoviti še potrebna lastna sredstva za sofinanciranje izvajanja izbranih projektov, da bo mogoče izkoristiti dodeljena evropska sredstva.

Cilji ukrepa	<ul style="list-style-type: none"> ■ okrepiti sodelovanje, ■ izvajati projekte, ki temeljijo na lokalnih potencialih in so odraz dejanskih potreb lokalnega okolja, ■ povečati konkurenčnost.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ■ spodbujanje povezovanja in sodelovanja med različnimi skupinami, ■ izmenjava izkušenj in znanj, ■ priprava skupnih aktivnosti, ■ priprava in izvedba skupnih projektov.

Načrtovani projekti:

Izvajanje Lokalne razvojne strategije LAS »Od Pohorja do Bohorja«
Na poti z Guzajem
Kmečka tržnica

Nosilec aktivnosti: LAS »Od Pohorja do Bohorja«, upravljavec LAS – Razvojna agencija Kozjansko, društva, Občina Šentjur, kmetje, prebivalci.

Viri financiranja: proračunska sredstva Občine Šentjur, sredstva razpisov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano - v okviru 4. osi, lastna sredstva izvajalcev projektov.

3. KAZALO TABEL

Tabela 1:	Osnovni statistični podatki	5
Tabela 2:	Število registrirano brezposelnih oseb, 2007	6
Tabela 3:	Delovno aktivno prebivalstvo po dejavnosti	7
Tabela 4:	Število poslovnih subjektov po področjih SKD na dan 31.3.2007	7
Tabela 4a:	Število poslovnih subjektov po področjih SKD na dan 31.3.2007 (nadaljevanje)	8
Tabela 4b:	Število poslovnih subjektov po področjih SKD na dan 31.3.2007 (nadaljevanje)	8
Tabela 5:	Značilne skupine registrirano brezposelnih oseb, 2007	8
Tabela 6:	Bruto dodana vrednost gospodarskih družb na zaposlenega (2002-2004)	9
Tabela 7:	Prebivalstvo staro 15 let ali več, po izobrazbi	9
Tabela 7a:	Prebivalstvo staro 15 let ali več, po izobrazbi (nadaljevanje)	9
Tabela 8:	Povprečna mesečna plača, 2004-2007.....	10
Tabela 9:	Selitveno gibanje prebivalstva po spolu, 2003-2006	11
Tabela 10:	Naravno gibanje št. prebivalstva od leta 1997-2006 – skupaj	11
Tabela 11:	Količine odpadkov zbrane z javnim odvozom (v tonah), 2002-2006	12
Tabela 12:	Vključenost gospodinjstev v odvoz odpadkov po KS, 2007	12
Tabela 13:	Območje Natura 2000	13
Tabela 14:	Površina območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost	14
Tabela 14a:	Raba kmetijskih zemljišč na območju občine Šentjur.....	15
Tabela 15:	Družinske kmetije po velikostnih razredih kmetijskih zemljišč v uporabi.....	16
Tabela 16:	Kmetije po tipu kmetovanja	16
Tabela 16a:	Družinske kmetije v letu 2000 glede na ekonomsko velikost (ESU)	16
Tabela 17:	Izvajanje Slovenskega kmetijsko okoljskega programa, 2006	17
Tabela 17a:	Izvajanje Slovenskega kmetijsko okoljskega programa, 2006 (nadaljevanje)	17
Tabela 18:	Starostna struktura gospodarjev v letu 2000	19
Tabela 19:	Družinske kmetije po šolski izobrazbi gospodarjev	19
Tabela 20:	Pridelovalci/proizvajalci kmetijskih pridelkov/izdelkov na podlagi analize vrnjenih izpolnjenih vprašalnikov	21
Tabela 20a:	Pridelovalci/proizvajalci kmetijskih pridelkov/izdelkov na podlagi analize vrnjenih izpolnjenih vprašalnikov (nadaljevanje)	21
Tabela 21:	Pregled dopolnilnih dejavnosti in osebne dopolnilnega dela, 2006 ...	21
Tabela 22:	Osnovni kazalci o stanju gozdov, 2007	23
Tabela 23:	Možni posek, 2007	24
Tabela 24:	Načrtovana gojitvena dela	24
Tabela 25:	Finančne spodbude Občine Šentjur 2005-2008.....	26
Tabela 26:	Razvojni programi in ukrepi	30

4. VIRI

- Dolgoročni razvojni program Občine Šentjur 2004 – 2013, februar 2005.
- Razvojni program podeželja za območje občin Dobje, Dobrna, Oplotnica, Slovenske Konjice, Šentjur, Vitanje in Zreče, oktober 2004.
- Lokalna razvojna strategija Lokalne akcijske skupine »Od Pohorja do Bohorja« za obdobje 2007-2013, april 2008.
- Območni razvojni program Obsotelja in Kozjanskega 2007-2013, oktober 2006.
- Regionalni razvojni program Savinjske regije 2007–2013, oktober 2006.
- Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013, maj 2007.
- Načrt Razvojnih programov Občine Šentjur 2007-2010, september 2008.
- Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Šentjur, Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Planina, Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Bohor, 2008.
- Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana, na naslovu: <http://www.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>. (avgust, september 2008).
- Zavod RS za zaposlovanje, Ljubljana, na naslovu: http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/StatisticniPodatki/statisticni_podatki.htm. (avgust, september 2008).
- Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, Ljubljana, na naslovu: <http://www.ajpes.si/dokumenti/dokument.asp?id=425>. (avgust, september 2008).
- Natura 2000, Ljubljana, na naslovu: <http://www.natura2000.gov.si>. (avgust, september 2008).
- Kmetijsko gozdarski zavod Slovenije, KGZ Celje, Kmetijsko svetovalna služba Šentjur.
- Zavod za gozdove Slovenije, OE Celje, KE Šentjur.
- Upravna enota Šentjur